

**DIARIUSZ
SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ
P O L S K I E J
V I I K A D E N C J A**

21

(396)

1–15 X 2008

KANCELARIA SENATU
Warszawa 2008

KANCELARIA SENATU – DZIAŁ PRASOWY

00-950 Warszawa, ul. Wiejska 4/6/8

Internet: www.senat.gov.pl

(„Dziariusz Senatu RP”: www.senat.gov.pl/k7/dok/diar/index.htm)

Redaguje zespół:

Małgorzata Nadobnik-Hassa

Urszula Makowska

Projekt graficzny

Piotr Bieżański

Fot. Archiwum

Redakcja techniczna

Dział Edycji i Poligrafii Kancelarii Senatu

Druk: Zakład Wydawniczo-Poligraficzny MPiPS

00-502 Warszawa, ul. Bracka 4

ISSN 1230-7459

Spis treści

Prezydium Senatu	5
27. posiedzenie Prezydium Senatu	5
Z prac komisji senackich	7
Kontakty międzynarodowe	41
Kronika senacka	43

Prezydium Senatu

27. posiedzenie Prezydium Senatu.

15 października br. odbyło się **27. posiedzenie** Prezydium Senatu.

Porządek posiedzenia obejmował:

- wniosek przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu o wyrażenie zgody na zorganizowanie konferencji „Twórcy niepodległości 1918–1922”,
- wnioski o przyznanie uposażenia senatorskiego,
- informację w sprawie wniosków o zlecenie zadania o charakterze programowym i inwestycyjnym, złożonych po terminie,
- sprawy różne. PAGE 3

Prezydium rozpatrzyło wniosek przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu senatora Piotra Ł.J. Andrzejewskiego o wyrażenie zgody na zorganizowanie w gmachu Senatu konferencji „Architekci niepodległości 1918–1922”. Jej celem jest przybliżenie najważniejszych osób oraz środowisk zasłużonych w odbudowie państwowości polskiej po I wojnie światowej. Podczas sesji referaty przedstawia wybitni znawcy tematu i biografowie poszczególnych postaci. Do udziału zostaną zaproszeni parlamentarzyści, przedstawiciele rządu, a także studenci i młodzież licealna.

Wyrażając zgodę na zorganizowanie konferencji 27 listopada br., członkowie prezydium zasugerowali zmianę jej tytułu. W zaproponowanym kosztorysie zdecydowano o obniżeniu wysokości kosztów honorariów prelegentów.

Podczas posiedzenia rozpatrzono także oświadczenia senatorów o spełnieniu warunków do otrzymywania uposażenia senatorskiego. Informację na ten temat przedstawił dyrektor Biura Spraw Senatorskich Kancelarii Senatu Piotr Świętecki.

Sprawy polonijne:

I. Wnioski o zmniejszenie dotacji na zadania o charakterze inwestycyjnym:

- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont przedszkola „Kluczyk” w Wilnie. Przyznana dotacja – 197 851 zł, postulowane zmniejszenie kwoty dotacji – 24 954 zł, dotacja po tej korekcie – 172 897 zł. Prezydium wyraziło zgodę na postulowane we wniosku zmniejszenie kwoty dotacji.
- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont przedszkola „Uśmiech” w Wilnie. Przyznana dotacja – 197 851 zł, postulowane zmniejszenie kwoty dotacji – 25 675 zł, dotacja po tej korekcie – 172 176 zł. Prezydium wyraziło zgodę na postulowane we wniosku zmniejszenie kwoty dotacji.
- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont szkoły średniej w Grigiszkach, na Litwie. Przyznana dotacja – 197 851 zł, postulowane zmniejszenie kwoty dotacji – 23 849 zł, dotacja po tej korekcie – 174 002 zł. Prezydium wyraziło zgodę na postulowane we wniosku zmniejszenie kwoty dotacji.
- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont przedszkola „Jutrzenka” w Wilnie. Przyznana dotacja – 197 851 zł, postulowane zmniejszenie kwoty dotacji – 25 304 zł, dotacja po tej korekcie – 172 547 zł. Prezydium wyraziło zgodę na postulowane we wniosku zmniejszenie kwoty dotacji.
- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Wilnie, na Litwie. Przyznana dotacja – 197 851 zł, postulowane zmniejszenie kwoty dotacji – 25 792 zł, dotacja po tej korekcie – 172 059 zł. Prezydium wyraziło zgodę na postulowane we wniosku zmniejszenie kwoty dotacji.
- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont szkoły podstawowej w Kolonii Wileńskiej. Przyznana dotacja – 197 851 zł, postulowane zmniejszenie kwoty do-

tacji – 25 792 zł, dotacja po tej korekcie – 172 059 zł. Prezydium wyraziło zgodę na postulowane zmniejszenie kwoty dotacji.

- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: budowa polskiej szkoły początkowej w Mariampolu, na Litwie. Przyznana dotacja – 601 647 zł, postulowane zmniejszenie kwoty dotacji – 287 014 zł, dotacja po tej korekcie – 314 633 zł. Prezydium wyraziło zgodę na postulowane zmniejszenie kwoty dotacji.

II. Prezydium Senatu zapoznało się z informacją w sprawie wniosków o zlecenie zadania o charakterze programowym złożonych po terminie, które wpłynęły do Kancelarii Senatu do 13 października br.

Zadania nowo rozpoczynane:

- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont Domu Polskiego w Ejszyszkach, na Litwie. Postulowana kwota dotacji – 18 179 zł. Prezydium wyraziło zgodę na dopuszczenie wniosku do poddania go procedurze.

Zadania kontynuowane (wnioski o zwiększenie dotacji):

- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont szkoły średniej w Jaszunach, na Litwie. Postulowana kwota dotacji – 276 437 zł, dotacja po jej zwiększeniu – 613 182 zł. Prezydium wyraziło zgodę na dopuszczenie wniosku do poddania go procedurze.
- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: remont szkoły średniej w Daugavpilsie, na Łotwie. Postulowana kwota dotacji – 276 437 zł, dotacja po jej zwiększeniu – 2 276 898 zł. Prezydium wyraziło zgodę na dopuszczenie wniosku do poddania go procedurze.
- Wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie: zakup środków trwałych. Postulowana kwota dotacji – 58 690 zł, dotacja po jej zwiększeniu – 85 321 zł. Prezydium wyraziło zgodę na dopuszczenie wniosku do poddania go procedurze.

Na zakończenie posiedzenia prezydium rozpatrzyło pozytywnie cztery wnioski senatorów o udzielenie urlopu oraz wyraziło zgodę na udzielenie im urlopu od wykonywania obowiązków senatorskich.

Z prac komisji senackich

7 października 2008 r.

Na swym posiedzeniu senatorowie z **Komisji Rodziny i Polityki Społecznej** rozpatrzyli ustawę o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

Nowelizację, która była projektem poselskim, przedstawiła i uzasadniła posłanka sprawozdawczyni Magdalena Kochan. Jak podkreśliła, rozwiązania zaproponowane przez Sejm rozszerzają dotychczasowe uprawnienia rzecznika praw dziecka i umożliwią jego skuteczniejsze działanie. W noweli postawiono także wysokie wymagania kandydatom na ten urząd.

Obecny na posiedzeniu rzecznik praw dziecka Marek Michałak podzielił stanowisko Sejmu, zwracając jednocześnie uwagę, że dotychczasowe doświadczenia potwierdzają konieczność tych zmian. W swoim wystąpieniu rzecznik postulował potrzebę dalszego rozszerzenia uprawnień tego urzędu. Jak stwierdził, w ustawie brakuje przepisów umożliwiających rzecznikowi praw dziecka występowanie m.in. przed Trybunałem Konstytucyjnym, Sadem Najwyższym czy z kasacją. M. Michałak zobowiązał się do przygotowania odpowiednich propozycji rozszerzających listę uprawnień rzecznika.

Przewodniczący Komisji Rodziny i Polityki Społecznej senator Mieczysław Augustyn pod nieobecność senatora Jana Rulewskiego przedstawił przesłane przez niego uwagi do nowelizacji sejmowej. Wywołały one dyskusję na temat kryteriów oceny walorów moralnych kandydata na stanowisko rzecznika praw dziecka oraz możliwości kandydowania na to stanowisko osób o orientacji homoseksualnej. Ostatecznie nie zgłoszono żadnych poprawek dotyczących tych kwestii.

Podczas posiedzenia senatorowie zapoznali się także z opinią Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu, które zwróciło m.in. uwagę na niejasne intencje ustawodawcy w kwestii rozszerzenia upoważnienia rzecznika praw dziecka do występowania z żądaniem wszczęcia postępowania przygotowawczego przez upoważnionego oskarżyciela w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu. Ta sprawa była następnie przedmiotem dyskusji, a także wyjaśnień, udzielonych przez naczelnika Wydziału Wykonania Orzeczeń Rodzinnych i Nietletnich w Departamencie Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości Monikę Lewoc.

W związku z wątpliwościami, zasygnalizowanymi przez biuro legislacyjne, senator Kazimierz Jaworski zgłosił poprawkę, zmierzającą do przyznania rzecznikowi praw dziecka stosownego upoważnienia. Wniosek o przyjęcie sejmowej nowelizacji ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka przedstawił natomiast senator M. Augustyn.

W głosowaniu senatorowie odrzucili, 3 głosami przeciw, przy 2 głosach za, wniosek przewodniczącego. Stosunkiem 3 głosów za do 2 głosów przeciw przyjęto natomiast zmianę postulowaną przez senatora K. Jaworskiego. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senator Małgorzatę Adamczak.

Zmiana zaaprobowana przez Komisję Rodziny i Polityki Społecznej, która zostanie zarekomendowana Senatowi, dotyczy przyznanego rzecznikowi praw dziecka uprawnienia do żądania wszczęcia postępowania przygotowawczego przez uprawnionego oskarżyciela i ma charakter doprecyzowujący – zapewnia zgodność z zasadami prawa karnego i postępowania karnego.

Następnie senatorowie zapoznali się z informacją Rzecznika Praw Dziecka o działalności za rok 2007 wraz z uwagami o stanie przestrzegania praw dziecka.

W tej części obrad komisji również uczestniczył obecny rzecznik praw dziecka M. Michałak, który w omawianym okresie sprawozdawczym nie pełnił tej funkcji. W swoim wystąpieniu

Rzecznik praw dziecka Marek Michalak przedstawił senatorom z Komisji Rodziny i Polityki Społecznej informacje o działalności tego urzędu w 2007 r.

zwrócił uwagę na główne problemy zgłaszane w 2007 r. Wśród nich wymienił kwestie związane z wychowywaniem w rodzinie (m.in. przemoc w rodzinie), nierealizowanie prawa do nauki, spowodowane m.in. niewystarczającymi środkami finansowymi na edukację, brak odpowiedniej ochrony prawnej dzieci i rodzin oraz opieki medycznej dzieci do ukończenia 18. roku życia, zwłaszcza tych niepełnosprawnych. Zwrócił także uwagę na zagrożenie bezpieczeństwa dzieci nadużyciami seksualnymi wobec nich.

Rzecznik postulował wprowadzenie rozwiązań systemowych, opartych na strukturach samorządowych i współpracy z organizacjami pozarządowymi. Jego zdaniem, zwiększenie liczby pracowników socjalnych powinno się przyczynić do lepszego zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.

Wśród innych rozwiązań M. Michalak wymienił upowszechnienie ulgi podatkowej dla wszystkich rodzin wychowujących dzieci, niezależnie od prowadzonej działalności.

Podczas posiedzenia Komisji Rodziny i Polityki Społecznej rozpatrzono także ustawę o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Sejmową ustawę, uchwaloną z przedłożenia Rady Ministrów, omówił i uzasadnił sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej gen. Czesław Piątas.

Rozpatrywana nowela wprowadza rozwiązania dotyczące pomocy materialnej dla poszkodowanych żołnierzy, pełniących służbę poza granicami Polski. Umożliwia ona finansowanie ze środków budżetu państwa pomocy prawnej dla żołnierzy zawodowych i niezawodowych, którzy podczas wykonywania zadań służbowych znaleźli się w sytuacji zagrożenia odpowiedzialnością karną.

Przedstawicielka senackiego biura legislacyjnego zgłosiła szereg uwag o charakterze legislacyjnym i merytorycznym, proponując wprowadzenie poprawek, w większości porządkujących i likwidujących nieścisłości zapisów sejmowych, a także niespójność z innymi przepisami.

W dyskusji, która nie rozwiała wszystkich wątpliwości senatorów co do celowości niektórych zapisów ustawy, senator Stanisław Kogut podkreślał, że przepisy ustawy niepotrzebnie różnicują uprawnienia do pomocy żołnierzy odbywających służbę na terenie Polski i poza jej granicami. W odpowiedzi wiceminister obrony Cz. Piątas uzasadniał potrzebę tego zróżnicowania wyjątkowo trudnymi warunkami pełnienia służby za granicą.

Senator M. Augustyn zgłosił poprawki postulowane przez biuro legislacyjne. Większość spotkała się z akceptacją przedstawicieli resortu obrony narodowej.

W głosowaniu, 2 głosami za, przy 2 wstrzymujących się, Komisja Rodziny i Polityki Społecznej poparła 7 zmian zgłoszonych w dyskusji. Ustalono, że ich przyjęcie w imieniu komisji zarekomenduje Izbie senator M. Augustyn.

Na zakończenie posiedzenia przewodniczący komisji senator M. Augustyn przedstawił informacje dotyczące korespondencji napływającej do komisji.

8 października 2008 r.

Podczas posiedzenia **Komisji Obrony Narodowej** rozpatrzono ustawę o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Obrony Narodowej – sekretarz stanu Czesław Piątas, dyrektor Biura Prawnego płk Piotr Pabisiak-Karwowski, dyrektor Departamentu Spraw Socjalnych płk Sławomir Filipczak, szef zarządu Organizacji i Uzupelnień – P1 Sztabu Generalnego WP gen. dyw. Andrzej Wasilewski, szef Zespołu ds. Profesjonalizacji Sił Zbrojnych płk Sławomir Ruman, a także reprezentantka Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu Beata Mandyliś.

Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu przez Radę Ministrów. Rozpatrywaną nowelizację omówił sekretarz stanu w MON Cz. Piątas. Nowelizuje ona siedem ustaw. Zakłada wprowadzenie rozwiązań w zakresie pomocy dla rannych i poszkodowanych żołnierzy oraz rodzin żołnierzy zaginionych podczas wykonywania zadań służbowych lub tych, którzy ponieśli śmierć. W nowelizacji przewiduje się także możliwość finansowania przez budżet państwa pomocy prawnej dla żołnierzy zawodowych i niezawodowych, którzy w związku z czynami popełnionymi podczas bezpośredniego wykonywania zadań służbowych znaleźli się w sytuacji zagrożenia odpowiedzialnością karną.

W świetle dotychczasowych przepisów dwaj ranni w tym samym miejscu i czasie żołnierze, z których jeden jest żołnierzem zawodowym, a drugi nadterminowym, mają różne uprawnienia. Nadterminowych traktuje się bowiem jak tych, którzy przedłużyli służbę zasadniczą. Dziś żołnierze zawodowi i nadterminowi mają różny status.

Nowelizacja przewiduje wprowadzenie zasady, że rodzinom żołnierzy służby nadterminowej w razie śmierci lub zaginięcia przysługują świadczenia, określone w ustawie o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z nowelizacją minister obrony będzie mógł przyznawać zapomogi żołnierzom zwolnionym z czynnej służby wojskowej ze względu na poniesiony uszczerbek na zdrowiu, doznany na służbie. Będzie też mógł przyznawać zapomogi rodzinom zabitych lub zaginionych.

Pomoc w przystosowaniu się do nowej sytuacji, tzw. pomoc rekonwersyjna, ma przysługiwać nie tylko żołnierzom zmuszonym odejść do cywila ze względów zdrowotnych, ale także członkom rodzin żołnierzy, którzy zaginęli lub ponieśli śmierć.

Żołnierzom, wobec których toczą się postępowania karne, przysługiwałby zwrot kosztów pomocy prawnej, jeżeli postępowanie zakończy się uniewinnieniem lub umorzeniem.

Żołnierze i członkowie ich rodzin, mający uprawnienia do wojskowej renty inwalidzkiej, a rezygnujący z odprawy mieszkaniowej, zyskają prawo do przydziału lokalu mieszkalnego w wybranej przez nich miejscowości, w której Wojskowa Agencja Mieszkaniowa ma swoje lokale.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przez dzieci żołnierzy poległych na służbie ma przysługiwać dzieciom w wieku 16–25 lat dwa razy w roku w wysokości trzykrotności najniższej emerytury.

Według Ministerstwa Obrony Narodowej w wojsku rocznie dochodzi do 15–16 wypadków śmiertelnych, a 300–500 żołnierzy zostaje rannych. Koszty wprowadzenia proponowanej nowelizacji resort ocenia na 1,65 mln zł.

W czasie dyskusji senator Andrzej Owczarek zgłosił poprawki do nowelizacji, zaproponowane przez biuro legislacyjne, z wyjątkiem zmiany dotyczącej zrównania świadczeń zapomogowych żołnierzy służby zasadniczej i zawodowych, negatywnie ocenili ją bowiem przedstawiciele MON. Poprawkę tę zgłosił więc senator Henryk Górski.

W wyniku głosowania komisja poparła wszystkie poprawki zaproponowane przez senatora A. Owczarka. Odrzuciła natomiast, przy 4 głosach za i 4 przeciw, poprawkę senatora H. Górskiego. Postanowił on zatem zgłosić w tej sprawie wniosek mniejszości.

Na sprawozdawcę komisji wybrano senatora A. Owczarka. Wniosek mniejszości komisji zaś przedstawi senator H. Górski.

Następnie komisja rozpatrywała ustawę o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Rozpatrywaną ustawę przedstawił sekretarz stanu w MON Cz. Piątas. Ustawa ma na celu ograniczenie do minimum wypadków powoływania do czynnej służby wojskowej osób o obniżonych predyspozycjach psychofizycznych, uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz innych środków odurzających lub psychotropowych. Propozycje nowych rozwiązań prawnych mają na celu doskonalenie systemu uzupełniania Sił Zbrojnych RP i zwiększenie skuteczności identyfikacji przez komisje lekarskie osób o takich predyspozycjach lub uzależnionych. W nowelizacji przewiduje się zatem badania psychologiczne przed powołaniem do służby, dopuszcza też poddawanie żołnierzy badaniom, sprawdzaniu, czy nie są pod wpływem alkoholu, środków psychotropowych lub odurzających.

Nowelizacja przewiduje też złagodzenie warunków naboru do służby nadterminowej – starszym szeregowym nadterminowym będzie mógł zostać żołnierz mający do 30, a nie 25 lat. Według planów rządu, do końca 2010 r. polskie wojsko ma się składać z samych zawodowców. Ostatnie wcielenie jest planowane na grudzień bieżącego roku, tak by ostatni żołnierze z poboru skończyli służbę we wrześniu 2009 r.

W czasie dyskusji senator Zbigniew Meres zgłosił poprawkę zaproponowaną przez biuro legislacyjne, wprowadzającą sankcję karną za niestawienie się poborowego na badania psychotechniczne.

W wyniku głosowania komisja jednogłośnie poparła tę poprawkę. Na sprawozdawcę komisji wybrano senatora H. Górskiego.

Tego samego dnia komisja zapoznała się z informacją ministra obrony narodowej na temat funkcjonowania systemu zabezpieczenia zdrowotnego w Siłach Zbrojnych RP.

W obradach poświęconych temu problemowi uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Obrony Narodowej: sekretarz stanu Cz. Piątas, szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia gen. bryg. Andrzej Wiśniewski, zastępca Szefa Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia płk Sławomir Marat, szef Oddziału Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia Bożena Szubińska, szef Oddziału Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia Andrzej Zabielski, reprezentanci Ministerstwa Zdrowia, m.in. podsekretarz stanu Marek Haber i zastępca dyrektora Departamentu Organizacji Ochrony Zdrowia Dagmara Korbasińska, a także naczelnik Wydziału Świadczeń Zdrowotnych Służb Mundurowych w Departamencie ds. Służb Mundurowych Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia Barbara Jabłońska, p.o. szefa Zespołu ds. Kontaktów z Ministerstwem Obrony Narodowej w Departamencie Systemu Obronnego Jerzy Słowik, dziekan Instytucji Centralnych Ministerstwa Obrony Narodowej płk Marian Babuśka.

Z oceną aktualnej sytuacji w wojskowej służbie zdrowia zapoznał senatorów podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia M. Haber. Przedstawił on propozycję funkcjonowania systemu zabezpieczenia zdrowotnego w Siłach Zbrojnych na podstawie odrębnego systemu finansowania istotnych jednostek wojskowej służby zdrowia.

Podkreślił też, że oceny aktualnej sytuacji szpitali wojskowych należy dokonywać indywidualnie dla każdego z nich. W opinii wiceministra zdrowia, na sytuację finansową wojskowej służby zdrowia największy wpływ mają kontrakty zawarte z Narodowym Funduszem Zdrowia. Jest ona podobna do stanu cywilnej służby zdrowia. Niekorzystnym zjawiskiem jest – odczuwany również w szpitalach cywilnych – brak kadry medycznej.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Cz. Piątas podkreślił, że ocena sytuacji finansowej jednostek wojskowej służby zdrowia powinna uwzględniać warunki, w jakich działają lekarze w mundurach. Wojskowy personel medyczny pracuje często w warunkach ekstremalnych, w czasie ćwiczeń i misji wojskowych. Na misje poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej wysyła się tylko lekarzy dobrze wyszkolonych, potrafiących szybko i skutecznie nieść pomoc w trudnych warunkach.

Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia gen. bryg. A. Wiśniewski podkreślał konieczność ułatwienia lekarzom wojskowym zdobywania specjalizacji oraz upowszechnienia systemu szkolenia zawodowego.

W dyskusji senatorowie Maciej Grubski i Maciej Klima wskazywali na potrzebę przyjęcia odrębnego modelu finansowania wojskowej służby zdrowia, który zapewniłby realizację zadań związanych z działalnością Sił Zbrojnych.

Przewodniczący Komisji Obrony Narodowej senator Stanisław Zając podkreślił, że sytuacja w wojskowej służbie zdrowia jest trudna, są jednak oznaki poprawy. Poinformował też, że komisja będzie monitorowała procesy przemian w tej sferze ochrony zdrowia.

* * *

Komisja Gospodarki Narodowej, Komisja Praw Człowieka i Praworządności oraz Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej na wspólnym posiedzeniu rozpatrywały sprawozdanie Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w 2007 roku”.

W obradach komisji uczestniczyli zaproszeni goście: podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury Zbigniew Rapciak, przedstawiciele Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Andrzej Grzegorzczak i Przemysław Skoczyński, komendant główny Żandarmerii Wojskowej Marek Witczak, dyrektor Instytutu Transportu Samochodowego Andrzej Wojciechowski, kierownik Pracowni Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Instytucie Badawczym Dróg i Mostów Leszek Koralewski, naczelnik Wydziału Profilaktyki i Analiz Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji Armand Konieczny, naczelnik Wydziału Ruchu w Biurze Zarządzania Drogami i Mostami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Jacek Gacparski, a także przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Finansów, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Stowarzyszenia Linia Życia, Stowarzyszenia Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach i Kolizjach Drogowych Alter Ego. Był również obecny reprezentant Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Transportu Z. Rapciak i dyrektor Sekretariatu Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego A. Grzegorzczak omówili podstawowe aspekty sprawozdania Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w 2007 roku”. Ich informacje zostały zilustrowane pokazem multimedialnym, zaprezentowanym przez P. Skoczyńskiego z Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Ministerstwie Transportu.

Przedstawiający sprawozdanie podkreślili, że w stosunku do 2006 r. w roku 2007 nastąpił wyraźny, o 5, 7%, wzrost liczby wypadków, o 6, 5% wzrost liczby osób zabitych na drogach, a o 6, 9% – rannych. W porównaniu ze średnimi w Unii Europejskiej statystyki ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych w Polsce są bardzo niekorzystne.

W roku 2007 zmalała natomiast o 6% liczba kolizji na polskich drogach. Na wzrost liczby ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych w Polsce w ub.r. miały wpływ zwiększenie intensywności transportu ciężarowego o 35% i łagodna zima. Niekorzystnym czynnikiem jest to, że 50% ruchu transportowego w Polsce odbywa się po 5% dróg krajowych. W porównaniu z 2006 r. w roku 2007 o 41 846 osób, tj. około 20%, spadła liczba ujawnionych kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu.

Jak zaznaczono w sprawozdaniu, Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w dalszym ciągu realizuje program likwidacji niebezpiecznych miejsc na drogach. Rozwija się też jej współpraca z partnerami społecznymi w zakresie promowania bezpiecznego ruchu drogowego. W roku 2007 przeprowadzono cztery wielkie kampanie społeczne: „Piłeś, nie prowadź”, „Ostatni wyskok bez pasów”, „Widocznie – bezpieczniej”, „Włącz światła, włącz myślenie”.

Jak wynika z obserwacji, w Polsce zbyt wiele znaków stoi przy drogach. W związku z tym rozpoczęto prace legislacyjne w celu wprowadzenia zmian systemowych, m.in. w ustawie o transporcie drogowym i ustawie – Prawo o ruchu drogowym. Odnotowano korzystny wpływ wideorejestratorów, zainstalowanych przy szczególnie uczęszczanych trasach, na upłynięcie ruchu drogowego.

Dyrektor A. Grzegorzczak zwrócił uwagę na pewne zjawiska, które mają negatywny wpływ na bezpieczeństwo na drogach w Polsce. Jak zaznaczył, tylko wobec 30% sprawców wypadków drogowych jest orzekana kara (w Niemczech – wobec 70%). Szkoły nauki jazdy nie zawsze w odpowiedni sposób edukują przyszłych uczestników ruchu drogowego. Przygotowuje się ich do zdania egzaminu, a nie do prawidłowej jazdy. Ofiarami dużej liczby wypadków w Polsce są piesi. Pod tym względem zajmujemy niechlubne drugie miejsce w Europie. Przyczynę tego stanu rzeczy stanowią rozwijanie nadmiernej prędkości i styl jazdy, stwarzający zagrożenie dla innych uczestników ruchu drogowego.

W trakcie dyskusji senatorowie zwracali uwagę na wiele problemów. Wśród nich wymieniono m.in.:

- nieprzygotowanie dróg do ruchu pieszych (brak poboczy, chodników i ścieżek rowerowych);
- nieracjonalne wprowadzanie ograniczeń w ruchu, nieadekwatnych do realiów drogowych (nadmierne ograniczenia prędkości, sprzeczne lub nadmierne oznakowanie itp.);
- wysokie wskaźniki bezkarności piractwa drogowego;
- opieszalą egzekucję administracyjną kar przez urzędy wojewódzkie;
- nadmierną prędkość rozwijaną na polskich drogach przez kierowców niemieckich;
- nieodpowiednią infrastrukturę drogową, mającą wpływ na bezpieczeństwo (zatoki dla autobusów przy drogach przelotowych);
- nadmierne obciążenie ruchem TIR-ów na niektórych odcinkach dróg;
- nieracjonalny charakter kontroli ruchu drogowego przez funkcjonariuszy policji – kontrola kierowców tam, gdzie łatwo im wypisać mandat, a nie w miejscach rzeczywistego zagrożenia dla uczestników ruchu drogowego;
- dużą liczbę wypadków z udziałem nietrzeźwych kierowców i konieczność zaostrzenia sankcji wobec nietrzeźwych kierowców recydywistów;
- niewłaściwe i niewystarczające oznakowanie poziome i pionowe dróg;
- wprowadzenie obowiązku noszenia kamizelek odblaskowych przez pieszych poruszających się w okolicach dróg po zmroku;
- zagrożenie stwarzane przez drzewa rosnące przy poboczach dróg;
- wprowadzenie powszechnego szkolenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy;
- nieprzystosowanie polskich dróg do ruchu motocykli;
- styl prowadzenia pojazdów przez wielu kierowców, tzw. bandytyzm drogowy;
- niskie nakłady na budowę dróg i – w konsekwencji – niewielkie bezpieczeństwo;
- budowę autostrad niewyposażonych w pas awaryjny;
- konieczność odpowiedniego kształcenia kierowców TIR-ów, zaostrzenia wymogów dotyczących doświadczenia zawodowego;
- brak lawet do przewozu TIR-ów, potrzebnych w związku z ograniczeniem ruchu TIR-ów w dni świąteczne;
- wprowadzenie wymogu przekazywania przez policję informacji o wypadkach spowodowanych przez danego kierowcę jego ubezpieczycielowi;
- instalację barier energochłonnych i separujących ruch pieszy od ruchu drogowego;
- brak środków finansowych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, np. na montaż kamer monitorujących.

Wiceminister Z. Rapciak zapewnił, że trwają prace legislacyjne nad kilkoma ustawami, dotyczącymi m.in. zwiększenia finansowania dróg samorządowych pod kątem poprawy ich bezpieczeństwa (około 320 tys. km), a także używania kamizelek odblaskowych przez pieszych i kasków przez rowerzystów. Jak poinformował wiceminister, są też prowadzone rozmowy z Ministerstwem Edukacji Narodowej w sprawie przygotowania programów edukacji komunikacyjnej. Podkreślił, że za 70% wypadków odpowiada człowiek, za 20% droga (około 25% wszystkich polskich dróg nadaje się do natychmiastowej przebudowy), a za 8% – samochód. Statystyka ta brana jest pod uwagę podczas prac nad poprawą bezpieczeństwa na polskich drogach.

Podsumowując obrady, senator Tomasz Misiak stwierdził, że połączone komisje przyjęły do wiadomości sprawozdanie Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w 2007 roku”.

* * *

Na swym posiedzeniu **Komisja Spraw Unii Europejskiej**, zgodnie z ustawą z 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, zaopiniowała następujące projekty aktów prawnych UE.

Rozpatrzenie w trybie art. 6 ust. 1

- Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie wspólnotowego programu oznakowania ekologicznego – wraz z projektem stanowiska rządu w tej sprawie (COM(2008) 401, sygn. Rady UE 12074/08).
Instytucja wiodąca: Ministerstwo Środowiska.
Referent: senator Grzegorz Wojciechowski.
Przedstawiciel rządu: wicedyrektor Departamentu Zmian Klimatu i Zrównoważonego Rozwoju Krystyna Panek-Gondek.
Komisja Spraw Unii Europejskiej poparła projekt rozporządzenia wraz z uwagami rządu.
- Wniosek dotyczący dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywy 92/79/EWG, 92/80/EWG i 95/59/WE w zakresie struktury oraz stawek akcyzy stosowanych do wyrobów tytoniowych – wraz z projektem stanowiska rządu w tej sprawie (COM(2008) 459, sygn. Rady UE 12583/08).
Instytucja wiodąca: Ministerstwo Finansów.
Referent: senator Norbert Krajczyk.
Przedstawiciel rządu: podsekretarz stanu Jacek Kapica.
Komisja Spraw Unii Europejskiej poparła projekt dyrektywy wraz z uwagami rządu.
- Wniosek decyzja Rady dotycząca zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych; wniosek decyzja Rady dotycząca zawarcia przez Wspólnotę Europejską protokołu fakultatywnego do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych – wraz z projektem stanowiska rządu w tej sprawie (COM(2008) 530, sygn. Rady UE 12892/08).
Instytucja wiodąca: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
Referent: senator Piotr Głowski.
Przedstawiciel rządu: podsekretarz stanu Agnieszka Chłoń-Domińczak.
Komisja Spraw Unii Europejskiej poparła projekt wraz z uwagami rządu.
- Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustalającego wielkości dopuszczalne połowów i związane z nimi warunki dla niektórych zasobów rybnych i grup zasobów rybnych mającego zastosowanie do Morza Bałtyckiego w 2009 r. – wraz z projektem stanowiska rządu w tej sprawie (COM(2008) 539, sygn. Rady UE 12720/08).
Instytucja wiodąca: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Referent: senator Zdzisław Pupa.
Przedstawiciel rządu: sekretarz stanu Kazimierz Plocke.
Komisja Spraw Unii Europejskiej poparła projekt dyrektywy wraz z uwagami rządu.
- Wnioski nierozpatrywane – propozycja zaakceptowana przez komisję:
– w trybie art. 6 ust. 1 – COM(2008) 469, 488, 492, 497, 507, 512, 514, 524, 535, 538, 540, 547, 557.

* * *

Podczas posiedzenia **Komisji Nauki, Edukacji i Sportu** rozpatrywano ustawę o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

Założenia sejmowej nowelizacji, którą uchwalono na podstawie projektu poselskiego, omówiła posłanka sprawozdawczyni Magdalena Kochan. Na temat ustawy wypowiedali się także rzecznik praw dziecka Marek Michalak i rzecznik praw obywatelskich Janusz Kochanowski, który zaapelował do senatorów o zmianę 10a ust.1. Stanowi on, że rzecznik praw

dziecka może zwrócić się, m.in. do rzecznika praw obywatelskich, o podjęcie działań na rzecz dziecka. Zdaniem J. Kochanowskiego, aby zachować niezależność kierowanego przez niego urzędu, należy wykreślić to sformułowanie.

W dyskusji przewodniczący Komisji Nauki, Edukacji i Sportu senator Kazimierz Wiatr zgłosił dwie poprawki: jedną zaproponowaną przez rzecznika praw obywatelskich i drugą – doprecyzowującą – zaproponowaną przez Ministerstwo Sprawiedliwości. W głosowaniu komisja poparła obie postulowane zmiany.

Pierwsza z poprawek zaproponowanych przez Komisję Nauki, Edukacji i Sportu dotyczyła przyznanego rzecznikowi praw dziecka uprawnienia do żądania wszczęcia postępowania przygotowawczego przez uprawnionego oskarżyciela. Analogiczną zmianę zaproponowała Komisja Rodziny i Polityki Społecznej, która rozpatrywała sejmową nowelizację 7 października br. Druga poprawka zmierzała do zapewnienia poszanowania niezależności sprawowania urzędu rzecznika praw obywatelskich w zakresie podejmowania spraw.

Na sprawozdawcę stanowiska komisji w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe podczas plenarnego posiedzenia Izby wybrano senatora K. Wiatra.

Tego samego dnia Komisji Nauki, Edukacji i Sportu rozpatrzyła ustawę o nadaniu nowej nazwy Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Na mocy tej ustawy uczelnia ma otrzymać nazwę „Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie”.

Ustawę przedstawiła i uzasadniła podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Grażyna Praweńska-Skrzypek. Omówiła przebieg prac legislacyjnych nad tym aktem prawnym, zwracając uwagę, że rząd proponował, aby akademia otrzymała nazwę „Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. KEN w Krakowie”.

Podczas posiedzenia głos zabrał także rektor Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie Michał Śliwa.

W dyskusji sejmowa ustawa wzbudziła szereg wątpliwości. Zdaniem senatorów, krakowska akademia pedagogiczna nie spełnia wymagań zawartych w art. 3 ust. 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nie ma co najmniej czterech uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w zakresie nauk objętych profilem uczelni.

W głosowaniu, na wniosek przewodniczącego komisji senatora K. Wiatra, senatorowie opowiedzieli się jednak za przyjęciem bez poprawek ustawy o nadaniu nowej nazwy Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Ustalono, że w imieniu komisji rekomenduje ją Izbie senator Adam Massalski.

* * *

Podczas posiedzenia **Komisji Praw Człowieka i Praworządności** rozpatrywano ustawę o zmianie ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

Przyjęcie sejmowej nowelizacji, uchwalonej z przedłożenia rządowego rekomendował senatorom podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Dariusz Bogdan. Rozpatrywana nowela wprowadza obowiązek znakowania plastycznych materiałów wybuchowych. Ma to ułatwić wykrywanie plastycznych materiałów wybuchowych i w ten sposób przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa międzynarodowego i zapobiegania aktom terroryzmu. Dotychczas nie było obowiązku znakowania takich materiałów.

Z obowiązku znakowania będą wyłączone materiały, które są częścią uzbrojenia wojska, Agencji Bezpieczeństwa Wojskowego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Biura Ochrony Rządu, Policji, Służby Więziennej, Straży Granicznej oraz Państwowej Straży Pożarnej.

Wiceminister gospodarki D. Bogdan zwrócił uwagę, że nowelizacja dostosowuje polskie prawo do przepisów konwencji w sprawie znakowania plastycznych materiałów wybuchowy-

ch w celu ich wykrywania. Konwencja została przyjęta w Montrealu w 1991 r., podpisało ją ponad 120 państw. W Polsce obowiązuje od 2006 r.

W opinii przedstawionej senatorom Biuro Legislacyjne Kancelarii Senatu zasygnalizowało potrzebę wprowadzenia zmian do rozpatrywanej nowelizacji sejmowej. Przewodniczący Komisji Praw Człowieka i Praworządności senator Stanisław Piotrowicz zaproponował poprawki o charakterze redakcyjnym. W głosowaniu komisja jednomyślnie, pięcioma głosami, przyjęła ustawę wraz z zaakceptowanymi wcześniej poprawkami. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senatora Jana Rulewskiego.

Następnie przystąpiono do rozpatrzenia ustawy o ratyfikacji Umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu przez przewoźników lotniczych danych dotyczących przelotu pasażera (PNR) do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Stanów Zjednoczonych (DHS) (Umowa PNR z 2007 r.), sporządzonej w Brukseli dnia 23 lipca 2007 r. oraz w Waszyngtonie dnia 26 lipca 2007 r.

Założenia przedmiotowej umowy omówili sekretarz stanu w ministerstwie infrastruktury Tadeusz Jarmuziewicz, prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego Grzegorz Kruszyński, zastępca generalnego inspektora ochrony danych osobowych Andrzej Lewiński oraz wicedyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Janusz Łącki.

Umowa reguluje zasady przekazywania przez przewoźników lotniczych danych zawartych w „imiennym rejestrze pasażera” (dane PNR) do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego USA. Dotyczą one przelotu pasażera i są gromadzone przez przewoźników lotniczych w systemach rezerwacji. Zgodnie z umową przewoźnicy lotniczy, wykonujący pasażerskie przeloty na trasach do i ze Stanów Zjednoczonych, mają obowiązek przekazywać odpowiednie – wymienione w umowie – kategorie danych do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego USA (DHS). Dane te mogą być wykorzystywane przez ten departament, a także przekazywane innym agencjom rządowym Stanów Zjednoczonych oraz państwom trzecim tylko do celów określonych w umowie. Obejmują one zwalczanie terroryzmu oraz przestępstw z nim związanych oraz innych poważnych przestępstw o charakterze ponadnarodowym, w tym przestępczości zorganizowanej, a także zapobieganie tym zjawiskom. Dane mogą być także przekazywane w celu zapobiegania uniknięciu zatrzymania i aresztowania osób poszukiwanych w związku z tymi przestępstwami.

Dane szczególnie chronione (dane sensorywne), tj. dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, członkostwo w związkach zawodowych oraz dane dotyczące zdrowia lub życia seksualnego danej osoby, mogące się znaleźć w tym katalogu, będą – zgodnie z umową – filtrowane przez DHS, a następnie niezwłocznie usuwane bez ich wykorzystania. Wyjątek od tej zasady dotyczy jedynie sytuacji, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie osoby, której one dotyczą, a także życie lub zdrowie innych osób. W tym wypadku DHS może zwrócić się o przekazanie w celu wykorzystania wszelkich danych PNR. DHS zobowiązany jest do usunięcia tak uzyskanych danych w ciągu 30 dni po osiągnięciu celu, w jakim je zdobyto, pod warunkiem że zachowanie tych danych nie będzie wymagane prawem.

Kwestie objęte przedmiotową umową były już regulowane porozumieniem pomiędzy Wspólnotą Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie przetwarzania i przekazywania danych dot. nazwy rekordu pasażera (PNR) przez przewoźników lotniczych do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Stanów Zjednoczonych, Biura Cel i Ochrony Granic. Porozumienie to weszło w życie w 28 maja 2004 r., przestało jednak obowiązywać 30 września 2006 r. wskutek orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości.

Podstawą zawarcia obecnej umowy jest art. 24 i 38 Traktatu o Unii Europejskiej. Umowa została zawarta na siedem lat od dnia jej podpisania, w formie właściwej umowy oraz przy wykorzystaniu wymiany pism między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi. Pisma te jako tzw. zapewnienia stanowią integralną część umowy.

Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy wykonanie umowy nie wymaga przyjęcia dodatkowych krajowych środków prawnych, a związanie umową nie spowoduje obciążeń finansowych dla sektora finansów publicznych.

Senatorowie zapoznali się także z opinią senackiego biura legislacyjnego, które nie zgłosiło żadnych zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym. Ustawa nie budziła również wątpliwości senatorów, w związku z tym przewodniczący komisji senator S. Piotrowicz zgłosił wniosek o przyjęcie sejmowej ustawy ratyfikacyjnej bez poprawek. Wniosek został przyjęty jednomyślnie, pięcioma głosami. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wyznaczono senatora Krzysztofa Piesiewicza.

W trzecim punkcie porządku dziennego posiedzenia Komisji Praw Człowieka i Praworządności rozpatrzono ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw.

Założenia nowelizacji, zawierającej przepisy zmierzające do wykonania prawa Unii Europejskiej i uchwalonej z przedłożenia rządowego, omówili sędziowie Marcin Kowal i Rafał Kierzyńska z Ministerstwa Sprawiedliwości. Ustawa implementuje do polskiego porządku prawnego cztery decyzje ramowe Rady Europejskiej: 2004/68/WSiSW z 22 grudnia 2003 r. o zwalczaniu seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej; 2005/222/WSiSW z 24 lutego 2005 r. w sprawie ataków na systemy informatyczne; 2003/668/WSiSW z 22 lipca 2003 r. w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym oraz 2005/214/WSiSW z 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym.

Zmiany wprowadzane są do kodeksu karnego, kodeksu postępowania karnego, kodeksu karnego wykonawczego, kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz do ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

W ustawie – Kodeks karny do najważniejszych zmian należą przepisy stanowiące, że przedawnienie karalności określonych przestępstw w wypadku, gdy pokrzywdzony takim przestępstwem jest małoletni, następuje po upływie 5 lat od ukończenia przez pokrzywdzonego 18 lat. Wprowadzone zmiany pozwalają także stosować zasadę *ne bis in idem* (zakaz wszczynania procesu dwukrotnie przeciwko tej samej osobie w tej samej sprawie) w wypadku, gdy wynika to z wiążącej Polskę umowy międzynarodowej, nie tylko gdy orzeczenie kończące postępowanie karne wydał sąd państwa obcego, ale także inny organ takiego państwa. Wprowadzono również możliwość ścigania przestępstwa seksualnego popełnionego przeciwko małoletniemu, polegającego na prezentowaniu treści pornograficznych, przedstawiających wytworzone lub przetworzone wizerunki małoletnich uczestniczących w czynnościach seksualnych, albo na rozpowszechnianiu tych treści w sposób umożliwiający małoletniemu zapoznanie się z nimi.

Przestępstwo nieuprawnionego uzyskania informacji przekształca ją w ten sposób, że przestępstwo będzie zachodzić, gdy sprawca bez uprawnienia uzyska dostęp do informacji, niekoniecznie zaś samą informację. Karalne będzie również uzyskanie nieuprawnionego dostępu do całości lub części systemu informatycznego.

Czyniąc zadość wymogom międzynarodowym, w nowelizacji poszerzono zakres penalizacji zachowań korupcyjnych w sektorze gospodarczym o „żądanie” korzyści. Rozszerzono też zakres podmiotowy przepisu na wszystkie osoby zatrudnione w danej jednostce, a nie tylko pełniące funkcje kierownicze.

W kodeksie postępowania karnego dokonano zmian związanych z implementacją decyzji ramowej w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym, polegających na dodaniu dwóch nowych rozdziałów. Nowe przepisy umożliwiają wzajemne uznawanie pomiędzy krajami członkowskim Unii Europejskiej kar o charakterze pieniężnym, których pokrzywdzony nie mógł, w ramach postępowania karnego, dochodzić w drodze powództwa cywilnego (adhezyjnego).

Zasadniczą różnicą między nowymi przepisami a dotychczasowymi rozwiązaniami jest pominięcie procedury *exequatur*, która polega na określeniu przez sąd polski kwalifikacji prawnej, kary i środka podlegającego wykonaniu według prawa polskiego.

Rozpatrywana nowelizacja zawiera także definicję kary o charakterze pieniężnym, określa dokumenty potrzebne do wykonania orzeczenia, właściwość sądów, zasady dysponowania kwotami uzyskanymi z egzekucji orzeczeń oraz podstawy odmowy wykonania orzeczenia.

Zmiany wprowadzane w pozostałych ustawach są konsekwencją zasadniczych zmian wprowadzonych do kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego.

W dyskusji, w której zabrali głos przedstawiciele resortu sprawiedliwości oraz senatorowie K. Piesiewicz, S. Piotrowicz, Zbigniew Romaszewski, J. Rulewski i Zbigniew Cichoń, zwracano uwagę m.in. na kwestię odpowiedniej ochrony interesów obywateli polskich przy podziale kwot uzyskiwanych z egzekucji orzeczeń oraz na nieprecyzyjne, zdaniem senatorów, użycie pewnych określeń w tekście noweli sejmowej.

Senatorowie zapoznali się także z opinią senackiego biura legislacyjnego, które wskazało na potrzebę wprowadzenia poprawek do tekstu ustawy uchwalonego przez Sejm.

Propozycje zmian zgłosili również senatorowie S. Piotrowicz i Z. Romaszewski.

W głosowaniu Komisja Praw Człowieka i Praworządności dwoma głosami za, przy dwóch wstrzymujących się, przyjęła ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw wraz z zaakceptowanymi wcześniej sześcioma poprawkami. Ustalono, że proponowane zmianie w imieniu komisji zarekomenduje Izbie senator Z. Cichoń.

W czwartym punkcie porządku dziennego posiedzenia rozpatrzono ustawę o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw.

Ustawę, uchwaloną przez Sejm na podstawie projektu wniesionego przez Radę Ministrów, przedstawiła dyrektor Biura Prawnego w Urzędzie ds. Cudzoziemców Bożena Sadowska. Rozpatrywana nowelizacja ma na celu dostosowanie polskiego porządku prawnego do prawa Unii Europejskiej oraz doprecyzowanie obowiązujących przepisów ustawy o cudzoziemcach. Zaproponowane zmiany dotyczą kilkunastu ustaw, przede wszystkim jednak ustawy o cudzoziemcach.

Obywatele państw sąsiadujących z Polską – Białorusi, Ukrainy i Rosji, nienależących do UE, zamieszkujący na terenach przygranicznych, dzięki nowelizacji będą mogli wjechać do polskiej strefy przygranicznej bez wiz. Stanie się to jednak możliwe dopiero po zawarciu przez ich kraj umowy o małym ruchu granicznym z Polską.

W nowelizacji uporządkowano także przepisy dotyczące wjazdu do Polski – wiz jednolitych i krajowych, a także ich unieważniania, zgodnie z przepisami obowiązującymi państwa obszaru Schengen. Zaproponowano też wprowadzenie przepisów dotyczących wzajemnego uznawania decyzji państw członkowskich Unii Europejskiej o wydaleniu obywateli krajów, które nie należą do UE.

Nowelizacja zawiera też m.in. propozycję znowelizowania ustawy o Straży Granicznej. Ma ona uzyskać prawo do kontroli legalności pracy i działalności gospodarczej wykonywanej przez cudzoziemców. Funkcjonariusze straży będą współdziałać w tej sprawie z Państwową Inspekcją Pracy i Służbą Celną. Pozwoli to skuteczniej zwalczać zjawisko nielegalnej pracy obywateli innych państw w Polsce.

W tej części posiedzenia w dyskusji udział wzięli dyrektor B. Sadowska, dyrektor Departamentu Legalizacji Pobytu i Wykazu Cudzoziemców w Urzędzie ds. Cudzoziemców Tomasz Lipski, wicedyrektor Zarządu ds. Cudzoziemców w Komendzie Głównej Straży Granicznej Andrzej Jakubaszek, przedstawicielki Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka – Agata Foryś i Ewa Ostaszewska, prezes Komitetu Polska-Czeczenia Adam Borowski oraz senatorowie Z. Romaszewski, Z. Cichoń, S. Piotrowicz i K. Piesiewicz.

Przedstawicielka senackiego biura legislacyjnego zgłosiła szereg uwag do nowelizacji ustawy o cudzoziemcach, przede wszystkim o charakterze redakcyjnym. Poprawki zgłosili też senatorowie S. Piotrowicz i Z. Romaszewski.

W głosowaniu komisja jednomyślnie, czterema głosami, przyjęła rozpatrywaną nowelizację sejmową wraz z zaakceptowanymi wcześniej zmianami. Ustalono, że w imieniu komisji sprawozdanie dotyczące ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw przedstawi Izbie wicemarszałek Z. Romaszewski.

Na zakończenie posiedzenia senatorowie z Komisji Praw Człowieka i Praworządności wyrazili zaniepokojenie wydarzeniami w Indiach, gdzie mają miejsce pogromy chrześcijan z rąk ekstremistycznych ugrupowań hinduistycznych.

Senatorowie zastanawiali się także nad sposobem uczczenia 30. rocznicy pontyfikatu Jana Pawła II. Senator Z. Cichoń zobowiązał się do przygotowania projektu uchwały w sprawie uczczenia tej rocznicy, tak aby uchwała w tej sprawie mogła zostać przyjęta na posiedzeniu Senatu 16 października br.

* * *

W pierwszym punkcie porządku dziennego posiedzenia **Komisji Gospodarki Narodowej** rozpatrywano ustawę o zmianie ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

Przyjęcie nowelizacji, uchwalonej z przedłożenia rządowego, rekomendował senatorom podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Dariusz Bogdan. W toku prac sejmowych nie wprowadzono zmian do projektu rządowego.

Rozpatrywana ustawa zmierza do wdrożenia do krajowego porządku prawnego przepisów konwencji w sprawie znakowania plastycznych materiałów wybuchowych w celu ich wykrywania, podpisanej w Montrealu 1 marca 1991 r. W nowelizacji uzupełniono m.in. słowniczek pojęć oraz wprowadzono obowiązek znakowania plastycznych materiałów wybuchowych, z wyłączeniem materiałów wykorzystywanych w badaniach naukowych, szkoleniach oraz dla celów wiedzy sądowniczej.

Senatorowie zapoznali się także z opinią Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu, które zaproponowało wprowadzenie dwóch poprawek doprecyzowujących. W dyskusji uzyskały one poparcie przedstawiciela rządu, wiceministra gospodarki D. Bogdana.

W głosowaniu, na wniosek senatora Kazimierza Kleiny, Komisja Gospodarki Narodowej poparła dwie zmiany sygnalizowane przez senackie biuro legislacyjne. Poprawki, a także całość ustawy wraz z przyjętymi zmianami, przyjęto jednogłośnie. Na sprawozdawcę stanowiska komisji na posiedzeniu plenarnym Izby wybrano senatora Stanisława Bisztygę.

W drugim punkcie porządku dziennego przystąpiono do rozpatrzenia ustawy o ratyfikacji Umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu przez przewoźników lotniczych danych dotyczących przelotu pasażera (PNR) do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Stanów Zjednoczonych (DHS) (Umowa PNR z 2007 r.), sporządzonej w Brukseli dnia 23 lipca 2007 r. oraz w Waszyngtonie dnia 26 lipca 2007 r.

Ustawę przedstawił sekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury Tadeusz Jarmuziewicz. Jak poinformował, ustawa wyraża zgodę na ratyfikację przez prezydenta umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi, regulującej zasady przekazywania przez przewoźników lotniczych do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego USA danych zawartych w imiennym rejestrze pasażera. Ma to na celu m.in. zwalczanie terroryzmu i przestępczości zorganizowanej oraz zapobieganie tym zjawiskom.

Pozytywną opinię o ustawie przedstawiło senackie biuro legislacyjne.

W głosowaniu, na wniosek przewodniczącego komisji senatora Tomasza Misiaka, Komisja Gospodarki Narodowej jednomyślnie poparła rozpatrzoną ustawę ratyfikacyjną. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senator Dorotę Arciszewską-Mielewczuk.

Kolejnym rozpatrywanym aktem prawnym była ustawa o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Założenia nowelizacji, uchwalonej przez Sejm na podstawie projektu rządowego, omówił podsekretarz stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa Krzysztof Łaskiewicz.

Ustawa doprecyzowuje, że organem administracji publicznej upoważnionym do weryfikowania zaświadczeń i decyzji dotyczących mienia zabużańskiego jest wojewoda. Nowe przepisy likwidują spory kompetencyjne w kwestii zaświadczeń. Dotychczasowa regulacja (ustawa o gospodarowaniu nieruchomościami z 1985 r.) wskazywała, że zaświadczenia o pozostawieniu mienia na ziemiach niewchodzących obecnie w skład państwa polskiego wydawał kierownik urzędu rejonowego.

Tzw. ustawa zabużańska daje prawo do rekompensat osobom, które – repatriowane w latach 1944–1952 z terenów należących przed II wojną światową do Polski – utraciły swoje mienie. Na mocy ustawy osoby te mogą otrzymać 20% wartości utraconych dóbr.

Senatorowie zapoznali się także z opinią senackiego biura legislacyjnego, które nie zgłosiło żadnych uwag o charakterze legislacyjnym.

W dyskusji senatorowie pytali m.in. o wcześniejsze sposoby weryfikowania wniosków, o ich liczbę ogółem i liczbę tych pozytywnie już rozstrzygniętych, a także o możliwości wypłaty świadczeń przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Odpowiedzi na te pytania udzielał wiceminister K. Łaszkiewicz.

Wobec braku wniosków o charakterze legislacyjnym przewodniczący obradom senator T. Misiak poddał pod głosowanie wniosek o przyjęcie ustawy sejmowej bez poprawek. Został on przyjęty jednomyślnie. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senatora Henryka Woźniaka.

Na zakończenie posiedzenia Komisji Gospodarki Narodowej rozpatrzono ustawę o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Założenia nowelizacji sejmowej omówił zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów Sebastian Skuza. Ustawa, która była projektem poselskim, wprowadza nową definicję podstawy wyliczenia opłaty rocznej, obliczonej jako iloczyn 12, 5-krotności sumy wymogów kapitałowych banku oraz stawki, określanej co-roczenie przez Radę Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, nieprzekraczającej 0,3%. Proponowane zapisy mają na celu zachowanie dotychczasowej zależności między skalą działalności banku i ponoszonym ryzykiem a wysokością wnoszonej do funduszu opłaty.

W opinii zaprezentowanej senatorom przedstawiciel senackiego biura legislacyjnego nie zgłaszał uwag o charakterze legislacyjnym.

W dyskusji senatorowie pytali m.in. o powód skrócenia *vacatio legis* ustawy oraz o możliwości podwyższenia z 20 do 50 tys. euro, z powodu światowego kryzysu finansowego, kwoty gwarantowanej zabezpieczenia depozytów bankowych. Odpowiedzi na pytania udzielał dyrektor S. Skuza.

Wobec braku wniosków o charakterze legislacyjnym przewodniczący komisji senator T. Misiak zaproponował przyjęcie bez poprawek ustawy o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Komisja przyjęła przedstawiony wniosek 8 głosami, przy 2 głosach wstrzymujących się. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wyznaczono senatora Eryka Smulewicza.

* * *

Na swym posiedzeniu zebrała się **Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej** w celu rozpatrzenia ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw.

Nowelizację, uchwaloną przez Sejm z przedłożenia rządowego, omówiła dyrektor Biura Prawnego w Urzędzie ds. Cudzoziemców Bożena Sadowska. W swoim wystąpieniu zwróciła uwagę, że głównym celem rozpatrywanej ustawy było wdrożenie dwóch dyrektyw Unii Europejskiej oraz regulacja życia cudzoziemców.

Przedstawicielka Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu przedstawiła opinię na temat sejmowej nowelizacji i omówiła propozycje poprawek.

Odnosząc się do propozycji senackiego biura legislacyjnego, dyrektor B. Sadowska zaproponowała uzupełnienie treści dwóch poprawek. Poprosiła natomiast o pozostawienie zapisu, dotyczącego zachowania w mocy dotychczasowych przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie ustawy o cudzoziemcach w wersji przyjętej przez Sejm.

Senatorowie zgłosili pytania do przedstawiciela rządu, dotyczące m.in. podstawy do odmowy wydania wizy krajowej cudzoziemcowi i podstawy do wydawania wiz specjalnych.

Ponieważ dyrektor B. Sadowska zaproponowała trzy poprawki doprecyzowujące przepisy ustawy, przedstawicielka senackiego biura legislacyjnego zasygnalizowała potrzebę sprawdzenia zgodności zaproponowanych zmian z innymi ustawami.

Przewodniczący obrad ogłosił krótką przerwę na doprecyzowanie zapisów poprawek zgłoszonych przez przedstawicieli rządu.

Po przerwie komisja przystąpiła do głosowania nad propozycjami rządowymi, a następnie nad propozycjami poprawek biura legislacyjnego.

W głosowaniu komisja przyjęła 3 poprawki zaproponowane przez przedstawicieli rządu oraz 6 poprawek zawartych w opinii senackiego biura legislacyjnego, pozostawiając do doprecyzowania poprawkę dotyczącą przepisów wykonawczych do ustawy o cudzoziemcach do obrad plenarnych Senatu.

W przyjętym stanowisku Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej wniosła o wprowadzenie 9 poprawek do ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senatora Sławomira Sadowskiego.

* * *

Odbyło się wspólne posiedzenie **Komisji Gospodarki Narodowej** oraz **Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej**, podczas którego rozpatrzono ustawę o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz ustawy o transporcie kolejowym.

Założenia nowelizacji, uchwalonej na podstawie przedłożenia rządowego, omówił podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury Juliusz Englerhardt.

W Sejmie ustawą zajmowała się Komisja Infrastruktury. Podczas sejmowych prac legislacyjnych wprowadzono do niej liczne poprawki o różnym charakterze. Zrezygnowano m.in. z wprowadzenia wspólnego biletu w spółkach prowadzących działalność w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich.

Zgodnie z nowelizacją, samorzady będą mogły nieodpłatnie przejmować linie kolejowe, które nie mają znaczenia państwowego. Linie kolejowe będą mogły obsługiwać regionalne przewozy pasażerskie. Ponadto ustawa umożliwi sprzedaż budynków użytkowych, w których znajdują się mieszkania. Większość nich trafi w formie aportu do spółek Grupy PKP, głównie do PLK SA. Osobom uprawnionym, zajmującym lokal mieszkalny, ma przysługiwać prawo pierwszeństwa nabycia lokalu. Obecne przepisy nie pozwalają PKP dysponować budynkami, w których jest chociaż jeden lokal mieszkalny. Z tego tytułu spółka ponosi koszty utrzymania budynków.

Nowelizacja ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

W swoim wystąpieniu wiceminister infrastruktury J. Englerhardt zwrócił uwagę na specyfikę PKP SA ze względu na wielkość i majątek firmy oraz na obecną rolę samorządu terytorialnego w przewozach kolejowych.

Senatorowie zapoznali się także z opinią Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu, które wskazało na nieścisłości w sformułowaniu niektórych przepisów ustawy sejmowej i zaproponowało wprowadzenie poprawek.

Odnosząc się do propozycji zmian, wiceminister J. Engelhardt zwrócił uwagę na zapis, dotyczący wyłączenia spod zarządu PLK SA budynków i budowli przeznaczonych do obsługi przewozu osób i rzeczy, oraz na nieobjęcie tym wyłączeniem budowli położonych na gruntach wchodzących w skład linii kolejowych. Nie zgodził się z uwagą legislatora o przeniesieniu zasad nieodpłatnego przekazywania przez PKP SA nieruchomości kolejowych na spółdzielnie mieszkaniowe.

W dyskusji wprowadzenie 3 poprawek zaproponował senator Stanisław Jurcewicz. Pozytywną opinię o tych zmianach wyraził przedstawiciel resortu infrastruktury.

Senatorowie pytali także reprezentanta rządu m.in. o kwestię przekazywania budynków dworcowych samorządom za ich zgodą i przekazywania budynków mieszkalnych spółdzielniom.

Senator Stanisław Kogut zgłosił wniosek o przyjęcie propozycji poprawki, zawartej w opinii senackiego biura legislacyjnego, a dotyczącej budowli położonych na gruntach wchodzących w skład linii kolejowych. Senator zaproponował dodanie do wyrazów: „budynków i budowli” słów: „dworców kolejowych za porozumieniem stron”.

Odpowiadając na pytania senatorów, wiceminister infrastruktury podkreślił, że budynki dworcowe są przekazywane samorządom za ich zgodą, nie ma natomiast zgody rządu na przekazywanie nieodpłatnie nieruchomości spółdzielniom.

Senatorowie zwracali także uwagę na nieokreślenie dnia skuteczności wpisu PKP SA do rejestru przedsiębiorców oraz na nieprawidłowe, ich zdaniem, użycie w art. 40 w pkt 8 sformułowania: „w zamian za wygaśnięcie”.

Wiceminister J. Engelhardt przedstawił propozycję poprawki o charakterze merytorycznym, jako wyniku obowiązywania dyrektywy Unii Europejskiej. Zmiana dotyczyłaby Pierwszego Pakietu Kolejowego. Następnie zaproponował wprowadzenie siedmiu poprawek redakcyjnych i przystąpił do przedstawiania ich treści.

Senator Dorota Arciszewska-Mielewczyk wyraziła negatywną opinię o formie pracy nad ustawą i wprowadzaniu tak dużej liczby poprawek na posiedzeniu komisji senackich, ponieważ ani senatorowie, ani senackie biuro legislacyjne nie mieli możliwości zapoznania się wcześniej z propozycjami rządu. Senator zaproponowała dopracowanie ustawy w resorcie infrastruktury i złożyła wniosek formalny o przerwaniu prac nad ustawą do czasu dopracowania jej zapisów i przedstawienia go senatorom.

W głosowaniu połączone komisje odrzuciły wniosek o przerwaniu prac nad ustawą.

Wiceminister infrastruktury zaznaczył, że ustawa jest bardzo trudna i skomplikowana, dlatego wymaga jeszcze wprowadzenia poprawek redakcyjnych.

W dyskusji senatorowie interesowali się także konsultacją proponowanych zmian z Ministerstwem Finansów. Jak wyjaśnił naczelnik wydziału w tym resorcie Jakub Kapturzak, propozycje zgłoszonych poprawek nie były konsultowane z tym resortem.

Ponieważ przedstawiciel senackiego biura legislacyjnego nie miał możliwości wcześniejszego zapoznania się z propozycjami rządu, nie był w stanie przygotować prawidłowego zapisu, uwzględniającego tych zmian konsekwencje w innych zapisach ustawy.

W tej sytuacji przewodniczący obradom senator Mariusz Witczak, przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, zaproponował przegłosowanie poprawek zgłoszonych podczas obrad z wyjątkiem zmian redakcyjnych zaproponowanych przez przedstawiciela rządu, które mogą zostać zgłoszone w trakcie posiedzenia plenarnego Senatu.

W głosowaniu połączone komisje zaakceptowały wszystkie poprawki senatora S. Jurcewicz oraz zmiany zaproponowane przez senackie biuro legislacyjne. Ustalono, że w imieniu komisji sprawozdanie podczas posiedzenia plenarnego Izby przedstawi senator S. Jurcewicz.

9 października 2008 r.

Na swym posiedzeniu zebrała się **Komisja Rolnictwa i Ochrony Środowiska**. W pierwszym punkcie porządku posiedzenia znalazło się rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Nowelizacja została wypracowana na podstawie projektu rządowego. Uzasadnienie zmian w niej wprowadzonych przedstawił wiceminister rolnictwa Artur Ławniczak. Wynikające z konieczności dostosowania obowiązujących przepisów do prawa wspólnotowego, a także z dwuletnich doświadczeń funkcjonowania listy produktów tradycyjnych i jej obsługi przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych. Wymóg dostosowania do prawa unijnego podyktowany został zmianami we wspólnotowym systemie rejestracji i ochrony nazw pochodzenia oraz oznaczeń geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych, a także produktów będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

Znowelizowana ustawa zakłada, że aby wyroby spożywcze mogły zostać zarejestrowane jako produkty tradycyjne, będą musiały stanowić element dziedzictwa kulturowego regionu. Nowe przepisy mają na celu ujednoczenie kryteriów wpisu na listę produktów tradycyjnych. Oznacza to, że nie będą na niej umieszczane wyroby, które pomimo wytwarzania od minimum 25 lat nie mają związku z polską kulturą i tradycją. Ubiegając się o wpis na

listę, producent będzie musiał dołączyć informację o produkcie i jego historii. Będzie ona podstawą do zamieszczania informacji na temat wyrobów wpisanych na listę na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra. Za produkt tradycyjny nie może być na przykład uznany oscypek produkowany na Mazowszu.

Na przygotowanie wniosku producent będzie mógł otrzymać do 15 tys. zł, pewne środki przeznaczone zostaną także na promowanie wyrobu tradycyjnego. Obecnie na liście znajduje się 546 produktów.

Nowe przepisy zakładają również, że główny inspektor jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zajmie się jedynie nadzorem kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją. Będą ją natomiast wykonywały prywatne jednostki certyfikujące lub wojewódzkie inspektoraty jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Takie rozwiązanie ma zagwarantować producentom rolnym powszechny dostęp do kontroli i zapewnić możliwie niskie ceny za usługi kontrolne. Minister rolnictwa w rozporządzeniu ma określić wzór świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego zgodność procesu wytwarzania produktów rolnych ze specyfikacją.

Przedstawicielka Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu zwróciła uwagę na wiele nieścisłości w sformułowaniu niektórych przepisów ustawy i przedstawiła szereg uwag o charakterze legislacyjnym.

Senator Andrzej Grzyb zaproponował cztery poprawki precyzujące przepisy ustawy, które komisja przyjęła jednogłośnie. Na sprawozdawcę komisji na posiedzenie Senatu wybrano senatora A. Grzyba.

Następnie Komisja Rolnictwa i Ochrony Środowiska rozpatrywała ustawę o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz niektórych innych ustaw. Ustawę omówił podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi A. Ławniczak. Głównym celem wprowadzonych zmian jest ulepszenie systemu kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, zwiększenie ochrony konsumentów, dostosowanie przepisów krajowych do ostatnich zmian regulacji wspólnotowych oraz zapewnienie spójności przepisów krajowych.

W rozpatrywanej nowelizacji dodano przepis, uprawniający Inspekcję Handlową do wstrzymania wprowadzania do obrotu lub do wycofania z obrotu w placówkach danego producenta całej partii zafałszowanych artykułów rolno-spożywczych, jeśli wykazały to badania próbki pobranej tylko z części partii. Obecnie można nakazać przedsiębiorcy wycofanie z obrotu tylko tej części partii, z której pobrano próbkę. Zaostrzone zostaną kary za wprowadzanie do handlu żywności o niewłaściwej jakości handlowej lub artykułów zafałszowanych. W rozumieniu ustawy są to produkty, których rzeczywisty skład nie odpowiada nazwie podanej w oznakowaniu, a często również informacji o składnikach. Na podstawie proponowanych przepisów za przekazanie do handlu wyrobów złej jakości czy zafałszowanych na producenta może zostać nałożona minimalna kara 1000 zł, a maksymalna – do 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym, poprzedzającym rok nałożenia kary. Chodzi na przykład o nazwanie masłem tłuszczu zwierzęcego z dodatkiem olejów roślinnych.

Dodano również przepis określający właściwość miejscową organu Inspekcji Handlowej oraz przepis pozwalający na podawanie do publicznej wiadomości informacji zawartych w decyzjach wojewódzkich inspektorów inspekcji handlowej, jeżeli byłoby to istotne z punktu widzenia ochrony interesów konsumentów.

W myśl nowelizacji także główny lekarz weterynarii został zobligowany do przekazywania Komisji Europejskiej, drogą elektroniczną, informacji o liczbie miejsc produkcji z podziałem na metody chowu.

Przedstawicielka senackiego biura legislacyjnego zwróciła uwagę na szereg nieścisłości o charakterze legislacyjnym w omawianej nowelizacji.

Senator Jerzy Chróścikowski zaproponował wprowadzenie do niej jednej poprawki, a senator Lucjan Cichosz – trzech. W wyniku głosowania Komisja Rolnictwa i Ochrony Środowiska zaakceptowała zgłoszone poprawki. Na sprawozdawcę komisji wybrano senatora Przemysława Błaszczuka.

Tego samego dnia komisja zapoznała się z informacją na temat przygotowań do XIV Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej, która odbędzie się 1–12 grudnia br. w Poznaniu.

Informację przedstawił podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Janusz Zaleski. Jego zdaniem, przygotowania do konferencji przebiegają pomyślnie, a ich stan można uznać za bardzo zaawansowany, zgodny z przyjętym harmonogramem. W ramach przygotowań organizowane są działania, których celem jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie zmian klimatu i edukacji proekologicznej. Resort chce przybliżyć społeczeństwu skalę zagrożenia, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, i konieczność działania na rzecz zapobiegania temu zjawisku.

W trakcie dyskusji senatorowie zwracali uwagę, że nowe porozumienie klimatyczne ma szansę zostać zawarte dopiero w Danii. W związku z tym pytali, jakie jest znaczenie konferencji w Poznaniu. Czy zostały jasno określone cele i zadania, które chcemy wypracować w trakcie spotkania? Zwracano również uwagę na słabą promocję tego wydarzenia.

Odpowiadając na pytania, wiceminister J. Zaleski wskazał, że właśnie w Poznaniu po raz pierwszy będzie negocjowany szczegółowy tekst porozumienia: propozycje państw w kwestii pomocy finansowej, transferu technologii, redukcji emisji, przystosowania do zmian klimatycznych. Wtedy po raz pierwszy pojawi się wspólny tekst do negocjacji.

Na zakończenie wiceminister wspominał, że zostały ostatecznie rozwiązane wszystkie problemy logistyczne, organizacyjne, komunikacyjne, sprawy bezpieczeństwa, a także dotyczące oprawy kulturalnej. Ponadto zwrócił uwagę na dwie inicjatywy Polski – organizowaną po raz pierwszy wystawę „Technologie dla ochrony klimatu” oraz „Partnerstwo dla klimatu”, w ramach którego zostanie przedstawionych 36 projektów edukacyjnych, dotyczących ochrony klimatu, z udziałem polskich i międzynarodowych organizacji. Wiceminister J. Zaleski poinformował również, że prezydentem konferencji zostanie minister środowiska Maciej Nowicki.

14 października 2008 r.

Senatorowie z **Komisji Zdrowia** zapoznali się z informacją na temat kształcenia fizjoterapeutów, a także uwzględnienia tego zawodu w ustawie o zawodach medycznych.

W posiedzeniu wzięli udział wicedyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ministerstwie Zdrowia Katarzyna Chmielewska, przedstawiciele Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii – prezes Marek Kiljański, wiceprezesi Zbigniew Śliwiński i Jan Szczegielniak oraz Krzysztof Gieremek, Agnieszka Rudnicka z Departamentu Świadczeń Opieki Zdrowotnej w Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia, a także Krzysztof Makuch z Naczelnej Rady Lekarskiej.

Informację na temat kształcenia fizjoterapeutów oraz zawodu fizjoterapeuty jako zawodu medycznego przedstawił prezes Polskiego Towarzystwa Fizjoterapeutów M. Kiljański. Jak podkreślił, zawód fizjoterapeuty jest jednym z nielicznych – oprócz lekarza, lekarza stomatologa, pielęgniarki i położnej – w którym bezpośrednio wykonuje się czynności związane z terapią pacjentów zarówno w ostrym, jak i przewlekłym okresie choroby. Pod względem liczebności fizjoterapeuci są trzecią medyczną grupą zawodową po lekarzach i pielęgniarkach.

Wiceprezes Z. Śliwiński zaapelował do senatorów o przyspieszenie prac nad projektem ustawy o zawodach medycznych. Podkreślił, że zawód fizjoterapeuty jest zawodem medycznym, a kompetencje fizjoterapeuty polskiego są porównywalne z kompetencjami fizjoterapeutów z krajów Unii Europejskiej. W innych państwach członkowskich ten zawód ma dużą niezależność w wykonywaniu zadań merytorycznych. W Polsce specjalista rehabilitacji – fizjoterapeuta jest bezpośrednio związany z ochroną zdrowia i na zasadzie partnerstwa zawodowego współpracuje z lekarzem w zakresie rehabilitacji leczniczej.

Po wysłuchaniu przedstawicieli Polskiego Towarzystwa Fizjoterapeutów oraz Ministerstwa Zdrowia komisja przyjęła stanowisko w sprawie przyspieszenia prac legislacyjnych nad projektem ustawy o zawodach medycznych. W zaakceptowanym dokumencie senatorowie postulują przyspieszenie prac nad ustawą o zawodach medycznych, koordynację działań Mi-

nisterstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z Ministerstwem Zdrowia w zakresie nadzoru nad nauczaniem zawodu fizjoterapeuty, a także zintensyfikowanie kontroli NFZ nad kwalifikacjami osób, z którymi kontraktowane są procedury fizjoterapeutyczne.

* * *

Senatorowie z **Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej** zapoznali się ze sprawozdaniem z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2007 roku.

W posiedzeniu wzięli udział: wiceprzewodnicząca Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych Iwona Bendorf-Bundorf, przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – dyrektor Departamentu Administracji Publicznej Grzegorz Ziomek i wicedyrektor Departamentu Budżetu Zbigniew Świercz oraz wicedyrektor departamentu w Ministerstwie Finansów Marianna Borowska.

Sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2007 r. przedstawiła wiceprzewodnicząca I. Bendorf-Bundorf. Jak przypominała, w bieżącym roku przypada 15. rocznica istnienia regionalnych izb obrachunkowych. Swoje sprawozdanie wiceprzewodnicząca rozpoczęła od omówienia zadań i zasad działania regionalnych izb. Następnie omówiła działalność nadzorczą i kontrolną, koordynowaną z Najwyższą Izbą Kontroli, a także działalność opiniodawczą w 2007 r. Przedstawicielka krajowej rady przedstawiła też sprawozdanie z wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w ubiegłym roku, zwracając uwagę na zrealizowanie dochodów samorządu w 101% i wydatków w 96, 4% oraz na wzrost dochodów województw.

W swoim wystąpieniu I. Bendorf-Bundorf zasygnalizowała złą sytuację finansową zakładów opieki zdrowotnej i zagrożenie ich dalszym zadłużaniem.

Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej senator Mariusz Witczak, dziękując wiceprzewodniczącej Krajowej Rady Izb Obrachunkowych, wyraził uznanie za przygotowanie wnikliwego źródła informacji o działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonaniu budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego.

W dyskusji senatorowie podnosili m.in. kwestię skarg samorządów na następujące po sobie w krótkim czasie kontrole kompleksowe i kontrole NIK, które ich zdaniem, są zamachem na samorządność. Członkowie komisji interesowali się także wypłatami ekwiwalentu dla strażaków na podstawie ustawy o ochronie przeciwpożarowej i rozliczaniem tego ekwiwalentu.

Wiceprzewodnicząca I. Bendorf-Bundorf wyjaśniła, że istnieją różnice w kryteriach kontroli regionalnych izb i Najwyższej Izby Kontroli, ekwiwalent natomiast przysługuje za udział w akcji i sprawę jego rozliczenia reguluje ustawa.

Senatorowie pytali również o liczbę jednostek samorządu, które osiągnęły maksymalny pułap zadłużenia, oraz o opinię izb na temat nadwyżek w budżetach samorządów, a także o zaciąganie zobowiązań długoterminowych.

Jak wyjaśniła wiceprzewodnicząca Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych, powstanie nadwyżki wynika z niewykonania w 2007 r. pewnych zadań przez samorządy. Poinformowała też, że nadwyżki te zostaną przeznaczone na zmniejszenie długu publicznego.

* * *

Posiedzenie **Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska** zwołano w celu rozpatrzenia ustawy o zmianie ustawy o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Gośćmi komisji byli przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – sekretarz stanu Kazimierz Plocke i wicedyrektor Departamentu Finansowego Grażyna Madej.

Uzasadniając zmiany w ustawie, uchwalonej przez Sejm na podstawie projektu rządowego, wiceminister rolnictwa K. Plocke stwierdził, że rozpatrywana nowelizacja zmierza do

dostosowania przepisów do rozporządzenia Komisji (WE) nr 259/2008 z 18 marca br., ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w zakresie publikowania informacji na temat beneficjentów środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Sejmowa nowela zakłada, że informacje o unijnej pomocy udzielanej rolnikom będą publikowane na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Unijne rozporządzenie nakazuje bowiem krajom członkowskim publikowanie listy osób, które otrzymały pomoc ze środków UE. Wykaz taki powinien zawierać m.in. imię i nazwisko beneficjenta, nazwę gminy, w której mieszka, a także NIP, PESEL lub REGON.

Dane o wysokości pomocy udzielonej w danym roku powinny być publikowane do 30 kwietnia roku następnego. Dotyczy to nie tylko pomocy udzielanej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich ze środków UE, ale także dopłat z budżetu krajowego.

Nowe przepisy mają wejść w życie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Podczas posiedzenia senatorowie zapoznali się także z opinią Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu, które stwierdziło, że ustawa nie budzi zasadniczych zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska senator Jerzy Chróścikowski zaproponował wprowadzenie jednej poprawki, doprecyzowującej przepisy ustawy. Postulowana zmianę pozytywnie ocenił wiceminister K. Plocke.

W głosowaniu komisja jednomyślnie zaaprobowała zgłoszoną poprawkę. Ustalono, że jej przyjęcie zarekomenduje Izbie senator Piotr Głowski.

* * *

W pierwszej części posiedzenia **Komisji Spraw Zagranicznych**, zamkniętej ze względu na informacje chronione ustawą z 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych, senatorowie spotkali się z ambasadorem nadzwyczajnym i pełnomocnym RP w Związku Australijskim Andrzejem Jaroszyńskim oraz z ambasadorem nadzwyczajnym i pełnomocnym RP w Republice Kolumbii Jackiem Perlinem.

W drugiej części posiedzenia rozpatrzono ustawę o ratyfikacji Umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu przez przewoźników lotniczych danych dotyczących przelotu pasażera (PNR) do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Stanów Zjednoczonych (DHS) (Umowa PNR z 2007 r.), sporządzonej w Brukseli dnia 23 lipca 2007 r. oraz w Waszyngtonie dnia 26 lipca 2007 r.

Przyjęcie ustawy rekomendował senatorom wicedyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Janusz Łacki.

Umowa podlegająca ratyfikacji reguluje zasady przekazywania przez przewoźników lotniczych danych zawartych w „imiennym rejestrze pasażera” (Passenger Name Record – PNR) do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego USA (Department of Homeland Security – DHS). Poprzednią umowę tego typu podpisano w 2004 r. w sytuacji zagrożenia terroryzmem po wydarzeniach 11 września 2001 r. i wprowadzenia szczególnych zasad bezpieczeństwa i ochrony. Została ona zakwestionowana przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości wyrokiem z 2006 r. Dlatego w 2007 r. została podpisana nowa umowa, zawierająca rozwiązania, które uwzględniają zastrzeżenia trybunału.

Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego Grzegorz Kruszyński wyjaśnił, że dane PNR są danymi dotyczącymi przelotu pasażera, gromadzonymi przez przewoźników lotniczych w systemach rezerwacji. Zgodnie z umową, przewoźnicy lotniczy wykonujący pasażerskie przeloty na trasach do i ze Stanów Zjednoczonych mają obowiązek przekazywać odpowiednie – wymienione w umowie – kategorie danych PNR do Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego USA. Dane te mogą być wykorzystywane przez DHS, a także przekazywane przez DHS innym agencjom rządowym Stanów Zjednoczonych oraz państwom trzecim, ale wyłącznie do celów służących zwalczaniu terroryzmu oraz przestępstw z nim związanych, a także innych

poważnych przestępstw o charakterze ponadnarodowym, w tym przestępczości zorganizowanej oraz zapobieganie tym zjawiskom. Dane PNR przez 7 lat w formie aktywnej pozostają w dyspozycji DHS. Mogą być także przekazywane na określonych zasadach innym instytucjom i agendom rządowym USA.

Zastępca generalnego inspektora ochrony danych osobowych Andrzej Lewiński zwrócił uwagę, że obecna umowa jest kompromisem między realizacją prawa obywatela do bezpieczeństwa a realizacją prawa do wolności i swobody osobistej. Stanowi jednak wyraźny postęp w zakresie ochrony danych osobowych, a przede wszystkim danych szczególnie chronionych, ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, członkostwo w związkach zawodowych oraz danych dotyczących zdrowia lub życia seksualnego danej osoby, które zgodnie z umową będą filtrowane przez DHS, a następnie niezwłocznie usuwane bez ich wykorzystania.

Podczas posiedzenia zapoznano się także z opinią Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu, które nie zgłosiło żadnych uwag o charakterze legislacyjnym.

Dyskusja, w której wzięli udział senatorowie Janusz Rachoń, Leon Kieres, Paweł Klimowicz i Maciej Grubski, dotyczyła katalogu danych objętych umową oraz skuteczności szczególnych metod ochrony bezpieczeństwa wobec zagrożenia terroryzmem.

W głosowaniu, na wniosek senatora L. Kieresa, Komisja Spraw Zagranicznych postanowiła 7 głosami, przy 1 głosie wstrzymującym się, zarekomendować Senatowi przyjęcie sejmowej ustawy ratyfikacyjnej bez poprawek. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senatora Krzysztofa Zarembę.

Podczas posiedzenia rozpatrzono także ustawę o ratyfikacji Układu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony, sporządzonego w Luksemburgu dnia 15 października 2007 r.

Ustawę, uchwaloną przez Sejm z przedłożenia rządowego, przedstawił wicedyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego MSZ J. Łacki. Jej celem jest wyrażenie zgody przez parlament na ratyfikację przez prezydenta RP Układu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Republiką Czarnogóry. Podobne układy podpisano z innymi krajami położonymi na Bałkanach (Bośnia i Hercegowina – czerwiec br., Serbia – kwiecień br., Albania – 2006 r., Chorwacja – 2001 r., Macedonia – 2001 r.). Po uzyskaniu niepodległości w czerwcu 2006 r. Czarnogóra od nowa rozpoczyna procesy akcesyjne do wszystkich organizacji międzynarodowych (ONZ, Rada Europy, OBWE itd.).

Układ określa warunki współpracy między UE a Czarnogórą, w tym warunki dialogu politycznego, wzmocnienia współpracy regionalnej z perspektywą stworzenia strefy wolnego handlu oraz przepływu osób, wolności zakładania przedsiębiorstw, świadczenia usług i przepływu kapitału. Układ stwarza podstawy do współpracy w zakresie wymiaru sprawiedliwości i bezpieczeństwa, a ponadto przygotowuje Czarnogórę do pełnego członkostwa w Unii Europejskiej.

W świetle prawa unijnego układ powinien być zawarty zarówno przez Wspólnoty Europejskie, jak i wszystkie państwa członkowskie UE. Dotyczy on współpracy politycznej oraz uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej, dlatego wymaga ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 1 i 3 konstytucji.

W głosowaniu, na wniosek senatora L. Kieresa, Komisja Spraw Zagranicznych opowiedziała się jednomyślnie za przyjęciem bez poprawek sejmowej ustawy ratyfikacyjnej. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senatora M. Grubskiego.

* * *

Podczas wspólnego posiedzenia **Komisji Kultury i Środków Przekazu** oraz **Komisji Ustawodawczej** przeprowadzono pierwsze czytanie projektu uchwały w 180. rocznicę urodzin Ojca Honorata Koźmińskiego, zgłoszonego przez grupę senatorów.

W imieniu wnioskodawców projekt przedstawił senator Stanisław Karczewski. Mówiąc o ojcu Honoracie Koźmińskim, zwrócił uwagę na jego patriotyzm i niezwykłą pracowitość. Senator podkreślił, że był on wybitnym duchownym i wspaniałym organizatorem społecznej aktywności.

W projekcie uchwały okolicznościowej w 180. rocznicę urodzin ojca H. Koźmińskiego Senat oddaje hołd dokonaniom tego wybitnego kapłana patrioty, jednego z reformatorów życia społecznego i religijnego przełomu XIX i XX w. W projekcie uchwały uznano także ojca H. Koźmińskiego za godny naśladowania wzór działacza społecznego i Polaka oddanego sprawom ojczyzny. W tekście znalazł się też apel do środowisk wychowawczo-oświatowych i naukowych o popularyzowanie tej postaci i jej zasług.

Jak napisali autorzy w uzasadnieniu projektu uchwały, m.in. dzięki takim jak on żyjemy dziś w wolnej Polsce. „Lecz również tej Polsce potrzebni są ludzie wytrwali, cierpliwi, pracowici i mądrzy, którzy potrafią właściwie dobrać i zastosować środki ochrony przed największymi zagrożeniami współczesności, którzy nie poddają się, nie uginają, nie zbaczą z wytyczonego kierunku, są cisi i niezłomni” – napisali autorzy projektu.

W dyskusji senatorowie Czesław Ryszka, S. Karczewski, Krzysztof Kwiatkowski i Wojciech Skurkiewicz zgłosili wnioski o wprowadzenie poprawek do przedstawionego projektu uchwały. W głosowaniu połączone komisje jednomyślnie zaakceptowały zmiany postulowane przez senatorów. W imieniu połączonych komisji podczas drugiego czytania projektu uchwały w 180. rocznicę urodzin Ojca Honorata Koźmińskiego o jego przyjęcie wraz z przedstawionymi poprawkami wniesie senator Piotr Ł.J. Andrzejewski.

* * *

Podczas posiedzenia **Komisji Kultury i Środków Przekazu** jej przewodniczący senator Piotr Ł.J. Andrzejewski poinformował, że zwrócił się do Prezydium Senatu z wnioskiem o wyrażenie zgody na zorganizowanie 27 listopada br. konferencji „Twórcy niepodległości 1918–1922”, związanej z 90. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości oraz z trwającym Rokiem Olgi i Andrzeja Małkowskich. Senator przedstawił wstępny program i kosztorys konferencji oraz poprosił członków komisji o czynne włączenie się w jej organizację.

W drugim punkcie porządku dziennego posiedzenia Komisja Kultury i Środków Przekazu zajęła się sformułowaniem wniosków na użytek legislacji z senackich konferencji: „Prawo autorskie na miarę XXI wieku. Krok drugi” oraz „Muzea – nowe wyzwania. Przemysły kulturowe – perspektywa rozwoju kultury, wyzwanie dla gospodarki”.

Senator P.Ł.J. Andrzejewski przypomniał, że podczas tych konferencji, zorganizowanych przez Komisję Kultury i Środków Przekazu, zostało przedstawionych szereg wniosków i uwag odnośnie do ustawy o prawie autorskim i ustawy o muzeach, dotyczących propozycji ich nowelizacji.

Przewodniczący poinformował, że uwagi zgłoszone podczas konferencji „Prawo autorskie na miarę XXI wieku. Krok drugi” zostały uwzględnione przy opracowywaniu przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego projektu nowelizacji ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i niektórych innych ustaw, który 26 września br. został przesłany do konsultacji międzyresortowych.

Przypominając konferencję „Muzea – nowe wyzwania. Przemysły kulturowe – perspektywa rozwoju kultury, wyzwanie dla gospodarki”, senator P.Ł.J. Andrzejewski omówił najważniejsze wnioski i propozycje zmian dotyczące funkcjonowania muzeów, zgłoszone podczas senackiego spotkania na ten temat.

Na zakończenie posiedzenia przewodniczący Komisji Kultury i Środków Przekazu przedstawił propozycję zorganizowania w przyszłym roku dwóch konferencji, poświęconych podsumowaniu Roku Olgi i Andrzeja Małkowskich oraz myśli społeczno-politycznej Jana Pawła II.

* * *

Podczas wspólnego posiedzenia **Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą** oraz **Komisji Ustawodawczej** odbyło się pierwsze czytanie ustawy o obywatelstwie polskim.

W posiedzeniu uczestniczyli: marszałek Bogdan Borusewicz, szef Kancelarii Senatu RP minister Ewa Polkowska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Piotr Stachańczyk, dyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w tym resorcie Mateusz Sora, zastępca dyrektora Departamentu Konsularnego i Polonii w granicznych Wojciech Tyciński, ekspert w Departamencie Konsularnym i Polonii Maria Albiniak, ekspert w Kancelarii Prezydenta RP Krystyna Lachowicz oraz przedstawicielka Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu.

Marszałek B. Borusewicz podkreślił, że przyjmuje z zadowoleniem pierwszą tak ważną inicjatywę ustawodawczą Senatu VII kadencji. Podziękował wszystkim senatorom pracującym nad projektem ustawy i zaakcentował, że zakres uregulowań ujętych w projekcie ustawy o obywatelstwie polskim jest tak szeroki, iż nowelizacja ustawy istniejącej nie byłaby możliwa.

Zabierając głos w imieniu wnioskodawców projektu, senator Andrzej Person podkreślił ścisłą współpracę z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji w pracach nad projektem ustawy i podziękował za wkład wniesiony przez ten resort.

Po przedstawieniu krótkiego rysu historycznego pojęcia „obywatel” senator omówił najważniejsze założenia projektu. Przypomniał, że jest to pierwsza kompleksowa regulacja ustawodawcza dotycząca obywatelstwa polskiego od 1962 r. Proponowana ustawa ma za doścuźczynić wszelkim krzywdom uczynionym wielu Polakom poprzez odebranie im obywatelstwa na skutek zmian granic po II wojnie światowej oraz w wyniku represywności systemu komunistycznego. Ustawa przewiduje bowiem wprowadzenie instytucji przywrócenia obywatelstwa polskiego, wprowadza tryb administracyjny uzyskania obywatelstwa, ustanowienie którego narzuca nam konieczność ratyfikacji Konwencji Rady Europy dotyczącej obywatelstwa.

Projekt reguluje też kwestie związane z posiadaniem wielu obywatelstw, wprowadzając zasadę wyłączności, a więc uznawania wyłącznie obywatelstwa polskiego przez władze polskie. Obowiązywać ma również zasada ciągłości obywatelstwa – bez różnicy kiedy i według jakich przepisów zostało ono nabyte. Projekt ustawy zachowuje również wszystkie prawa związane z nabywaniem i zbyciem obywatelstwa przypisane prezydentowi RP w konstytucji.

Przedstawicielka biura legislacyjnego przedstawiła wątpliwości co do zgodności projektu ustawy z Konstytucją RP, jednocześnie podkreślając, że według opinii ekspertów sprzeczność nie zachodzi.

Podsekretarz stanu w MSWiA P. Stachańczyk wyraził ogromne zadowolenie z powodu senackiej inicjatywy w zakresie obywatelstwa. Podkreślił, że stanowi to wypełnienie zobowiązań Senatu IV kadencji i Sejmu III kadencji, które postawiły sobie za cel uchwalenie tzw. ustaw polonijnych (Karta Polaka, ustawa o repatriacji i ustawa o obywatelstwie).

W imieniu Ministerstwa Spraw Zagranicznych głos zabrał zastępca dyrektora departamentu Konsularnego i Polonii W. Tyciński. Podkreślił, że resort przyjął senacką inicjatywę z satysfakcją, odpowiada ona bowiem na zapotrzebowanie związane z opieką nad Polonią i Polakami za granicą. Eksperci ministerstwa w pewnym stopniu brali również udział w przygotowywaniu tego projektu.

W dyskusji wzięli udział senatorowie Kazimierz Kleina i Bronisław Korfanty.

W wyniku głosowania połączone komisje zaakceptowały poprawki zaproponowane przez biuro legislacyjne, a następnie przyjęły projekt ustawy wraz z tymi poprawkami. Do przedstawienia sprawozdania komisji na posiedzeniu Senatu został wybrany senator A. Person.

W uzasadnieniu projektu napisano m.in., że zawiera on zasady ogólne oraz reguluje tryb i warunki nabywania, utraty i potwierdzania posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego, właściwość organów w tych sprawach oraz prowadzenie rejestrów. Jest on zgodny zarówno z normami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącymi obywatelstwa (art. 34 i art. 137), jak i zasadami wyrażonymi w Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie.

Przedmiotowa regulacja wprowadza dwie zasady ogólne dotyczące obywatelstwa polskiego: zasadę ciągłości obywatelstwa, wyrażoną w art. 2, oraz zasadę wyłączności obywatelstwa polskiego, zawartą w art. 3 projektu. Rozwijają również zasady wyrażone w Konstytucji RP w art. 34, który stanowi, że „obywatelstwo polskie nabywa się przez urodzenie z rodziców będących obywatelami polskimi. Inne przypadki nabycia obywatelstwa polskiego

określa ustawa” (ust. 1) oraz, że „obywatel polski nie może utracić obywatelstwa polskiego, chyba że sam się go zrzeknie” (ust. 2).

Wyrażona w art. 2 projektu zasada ciągłości obywatelstwa polskiego gwarantuje trwałość obywatelstwa w czasie, począwszy od momentu jego nabycia, zgodnie z obowiązującymi w tym czasie przepisami, niezależnie od zmian, jakim podlega ustawodawstwo dotyczące obywatelstwa. Oznacza to, iż osoby, które nabyły obywatelstwo polskie na podstawie dawnych przepisów, następnie uchylonych lub zmienionych, jeśli go nie utraciły, zachowują je zgodnie z przepisami obowiązującymi w dacie nabycia.

Zawarta w art. 3 projektu zasada wyłączności obywatelstwa polskiego wiąże się ściśle z problemem podwójnego (lub wielokrotnego) obywatelstwa. Projekt ustawy przyjmuje – odpowiadającą realiom – zasadę dopuszczalności wielości obywatelstw przy utrzymaniu bezwzględnego priorytetu obywatelstwa polskiego. Obywatel polski może mieć równocześnie obywatelstwo obcego państwa, ale nawet wówczas jego prawa i obowiązki wobec Rzeczypospolitej Polskiej pozostają takie same jak osoby wyłącznie z obywatelstwem polskim. Nie może wobec władz polskich powoływać się ze skutkiem prawnym na posiadane równocześnie obywatelstwo obce lub na wynikające z niego prawa i obowiązki. Konsekwentnie przy nabyciu obywatelstwa polskiego rezygnuje się z wymogu zwolnienia z posiadanego dotychczas obywatelstwa obcego. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, nadając obywatelstwo polskie, nie będzie uzależniony od woli organów innych państw.

Projekt ustawy określa następujące sposoby nabycia obywatelstwa polskiego (art. 4):

- z mocy prawa, tj. przez urodzenie, przysposobienie i repatriację,
- przez nadanie obywatelstwa polskiego,
- przez uznanie za obywatela polskiego,
- przez przywrócenie obywatelstwa polskiego.

Podstawową formą nabycia obywatelstwa polskiego pozostaje nabycie przez urodzenie. Jako uzupełniająca pozostaje nadal zasada prawa terytorium, skutecznie dotychczas zapobiegająca wypadkom bezpaństwowości dzieci urodzonych lub znalezionych w Polsce, których rodzice są nieznanymi lub nie posiadają żadnego obywatelstwa. Innym ze sposobów nabycia obywatelstwa polskiego z mocy prawa jest nabycie przez przysposobienie pełne – w rozumieniu kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – małoletniego cudzoziemca, który nie ukończył 16 lat przez osobę lub osoby posiadające obywatelstwo polskie. Przysposobienie pełne powodowało będzie nabycie obywatelstwa polskiego przez małoletniego z dniem jego urodzenia, bez względu na datę przysposobienia, jeśli nastąpi przed ukończeniem 16. roku życia przez przysposobionego. Jest to nowe uregulowanie, zgodne z wymogami Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie. Projekt ustawy pozostawia również możliwość wyboru obywatelstwa innego państwa dla małoletniego, którego jeden z rodziców jest obywatelem polskim, a drugi cudzoziemcem (prawo opcji), jeżeli rodzice złożą oświadczenie w tej sprawie przed właściwym organem w ciągu trzech miesięcy od urodzenia się dziecka.

Podstawowym sposobem nabycia obywatelstwa polskiego przez cudzoziemca będzie jego nadanie przez prezydenta RP, który nie jest ograniczony w swoich konstytucyjnych kompetencjach żadnymi warunkami i może nadać obywatelstwo polskie każdemu cudzoziemcowi na jego wniosek. Postanowienia prezydenta w sprawach o nadanie obywatelstwa są ostateczne. W postępowaniu tym nie mają zastosowania przepisy kodeksu postępowania administracyjnego i nie służą od tych postanowień środki odwoławcze ani skarga do sądu administracyjnego.

W sposób odmienny od dotychczas obowiązujących przepisów o obywatelstwie polskim w projekcie proponuje się uregulowanie nabycia obywatelstwa przez uznanie, rozszerzając w tym zakresie kompetencje wojewody. W obowiązującym stanie prawnym o uznanie za obywatela polskiego może się ubiegać jedynie osoba o nieokreślonym obywatelstwie lub nieposiadająca żadnego obywatelstwa, jeżeli zamieszkuje w Polsce co najmniej 5 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich.

Zaproponowane rozwiązania powiększają krąg cudzoziemców, którzy będą mogli się ubiegać o obywatelstwo polskie w tym trybie i zapewniają jednolite traktowanie cudzoziemców ubiegających się o uznanie za obywatela polskiego, likwidują bowiem element uznaniowości

w postępowaniu przed wojewodą. W drodze uznania o obywatelstwo polskie będą się mogli ubiegać cudzoziemcy, którzy w toku długoletniego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej zintegrowali się ze społeczeństwem polskim, znają język polski, mają zapewnione mieszkanie i źródła utrzymania, respektują polski porządek prawny oraz nie stanowią zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa. W wyniku postępowania administracyjnego będą mogli nabyć obywatelstwo polskie również cudzoziemcy, dla których ułatwienia w nabyciu obywatelstwa zaleca Rada Europy w Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie: uchodźcy, osoby bez obywatelstwa, dziecko obywatela polskiego, małżonek obywatela polskiego.

Nowym tytułem nabycia obywatelstwa polskiego jest jego przywrócenie. Wprowadzenie instytucji przywrócenia obywatelstwa polskiego spełnia oczekiwania znacznej liczby byłych obywateli polskich, którzy utracili obywatelstwo polskie z przyczyn politycznych i chcą dzisiaj do niego powrócić. Kryteria podmiotowe, warunkujące nabycie obywatelstwa polskiego przez jego przywrócenie, określone zostały w art. 36 projektu. Proponuje się, aby przywrócenie obywatelstwa następowało na wniosek zainteresowanej osoby.

W uzasadnieniu projektu zwrócono uwagę, że uzależnienie przywrócenia obywatelstwa polskiego od wniesienia przez zainteresowanego wniosku w tej sprawie może budzić sprzeciw w środowiskach polonijnych. W 2000 r., podczas dyskusji w Sejmie i Senacie nad projektem ustawy o obywatelstwie polskim, podnosiły się głosy Polonii, że obywatelstwo polskie powinno być przywracane automatycznie, z mocy prawa. Zdaniem wnioskodawców projektu, przyjęcie takiego rozwiązania mogłoby jednak spowodować negatywne konsekwencje w stosunkach Polski z innymi państwami, a niekiedy byłoby sprzeczne z interesem danej osoby. Stworzyłoby też poważne problemy osobom mającym dzisiaj obywatelstwo państwa, które wyklucza możliwość posiadania podwójnego obywatelstwa.

Projekt opiera się na obowiązującej również w aktualnej ustawie zasadzie względnej niezbywalności obywatelstwa polskiego, sprowadzającej się w praktyce do zakazu pozbawiania osób obywatelstwa polskiego wbrew ich woli. Zgodnie z proponowanym przepisem art. 43 projektu ustawy, obywatel polski, który zrzekł się obywatelstwa polskiego, traci je po uzyskaniu zgody prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, zgodnie z oczekiwaniami wielu środowisk polonijnych, uproszczony został tryb zrzekania się obywatelstwa polskiego, a w szczególności ograniczono wymogi dotyczące przedkładanych w tym postępowaniu dokumentów.

W projekcie zostały szczegółowo uregulowane kwestie związane z postępowaniem w sprawie potwierdzania obywatelstwa polskiego. Tryb ten wykorzystywany będzie również w razie pojawienia się w toku postępowań o nadanie obywatelstwa polskiego i wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego wątpliwości związanych z ustaleniem, czy wnioskodawca ma lub utracił obywatelstwo polskie. W takich wypadkach organ właściwy, czyli wojewoda, zobowiązany będzie do przeprowadzenia z urzędu postępowania w tej sprawie.

Projekt ustawy porządkuje również kwestie związane z prowadzeniem rejestrów w sprawach związanych z nabyciem i utratą obywatelstwa polskiego.

Wejście w życie nowej ustawy o obywatelstwie polskim będzie miało wpływ na wydatki budżetu państwa i pociągnie za sobą koszty w wysokości około 1 330 000 zł w skali rocznej. Nie spowoduje jednak obciążenia dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

* * *

Na wspólnym posiedzeniu zebrały się **Komisja Spraw Zagranicznych** i **Komisja Obrony Narodowej**.

W posiedzeniu wzięli udział ambasadorowie Republiki Albanii i Republiki Chorwacji w Polsce – Florent Çeliku i Nebojsa Koharović.

W pierwszym punkcie porządku dziennego rozpatrywano ustawę o ratyfikacji Protokołu do Traktatu Północnoatlantyckiego o akcesji Republiki Albanii, sporządzonego w Brukseli dnia 9 lipca 2008 r. Przyjmując tę ustawę, Sejm zgodził się na ratyfikowanie przez prezydenta protokołów do Traktatu Północnoatlantyckiego w sprawie przystąpienia do NATO Albanii.

Założenia przedmiotowego protokołu przedstawił wicedyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Jacek Such. Po ratyfikacji protokołu przez wszystkie państwa członkowskie i jego wejściu w życie sekretarz generalny Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, w imieniu wszystkich członków, będzie mógł przekazać rządowi Republiki Albanii zaproszenie do przystąpienia do Traktatu Północnoatlantyckiego. Ma to nastąpić w kwietniu 2009 r., na następnym szczycie sojuszu, w dwóch miastach położonych nad Renem – francuskim Strasburgu i niemieckim Kehl.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Stanisław Komorowski poinformował, że resort obrony w pełni popiera przystąpienie Albanii do NATO.

Pozytywną opinię o sejmowej ustawie ratyfikacyjnej przedstawiło Biuro Legislacyjne Kancelarii Senatu.

W głosowaniu, na wniosek senatora Leona Kieresa, połączone komisje postanowiły zarekomendować Senatowi przyjęcie bez poprawek ustawy o ratyfikacji Protokołu do Traktatu Północnoatlantyckiego o akcesji Republiki Albanii, sporządzonego w Brukseli dnia 9 lipca 2008 r. Na sprawozdawcę połączonych komisji podczas posiedzenia plenarnego Izby wybrano senatora Władysława Sidorowicza.

W drugim punkcie porządku dziennego akceptację połączonych komisji uzyskała ustawa o ratyfikacji Protokołu do Traktatu Północnoatlantyckiego o akcesji Republiki Chorwacji, sporządzonego w Brukseli dnia 9 lipca 2008 r. Jak wyjaśnił wicedyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego J. Such, ustawa dotyczy przystąpienia Chorwacji do NATO i nastąpi w tych samym terminie.

Także w tym wypadku wiceminister obrony narodowej S. Komorowski wyraził pełne poparcie resortu dla przystąpienia tego kraju do NATO.

Przedstawiciel senackiego biura legislacyjnego nie zgłosił żadnych uwag do rozpatrywanej ustawy ratyfikacyjnej.

W głosowaniu, na wniosek senatora Henryka Górskiego, połączone komisje jednogłośnie opowiedziały się za przyjęciem bez poprawek ustawy o ratyfikacji Protokołu do Traktatu Północnoatlantyckiego o akcesji Republiki Chorwacji, sporządzonego w Brukseli dnia 9 lipca 2008 r. Na sprawozdawcę stanowiska połączonych komisji w tej sprawie wybrano senatora Stanisława Bisztygę.

* * *

Porządek dzienny posiedzenia **Komisji Ustawodawczej** przewidywał rozpatrzenie pięciu wyroków Trybunału Konstytucyjnego:

- z 24 czerwca br. dotyczący ustawy – Kodeks postępowania cywilnego;
- z 3 czerwca br. dotyczący ustawy – Kodeks postępowania karnego;
- z 24 czerwca br. dotyczący ustawy – Kodeks postępowania karnego;
- z 15 kwietnia br. dotyczący ustawy – Kodeks karny skarbowy;
- z 26 maja br. dotyczący ustawy – Kodeks karny wykonawczy.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24 czerwca br., dotyczący ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, omówił przedstawiciel Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu Marek Jarentowski. Jak wyjaśnił, trybunał orzekł o niezgodności art. 49 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim ogranicza ona przesłankę wyłączenia sędziego jedynie do stosunku osobistego między nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem ustawowym, pomijając inne okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego – art. 45 ust. 1 konstytucji. Trybunał wyraził potrzebę interwencji ustawodawczej, w wyniku której nastąpiłaby nowelizacja zaskarżonego przepisu, umożliwiająca objęcie wszystkich przesłanek względnych, mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego.

Przedstawiciel senackiego biura legislacyjnego poinformował, że w grudniu 2007 r. grupa posłów wniosła projekt obszernej nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego, obejmującej także zmianę art. 49. Projekt skierowano do pierwszego czytania, do tej pory nie podjęto

jednak nad nim prac. Nowelizację kodeksu postępowania cywilnego zapowiedział także prokurator generalny, ale dotychczas nie została ona wniesiona do Sejmu. W celu wykonania wyroku proponuje się, by art. 49 nadać brzmienie podobne do rozwiązania przewidzianego w ustawie – Kodeks postępowania karnego o następującej treści: „Niezależnie od przyczyn wymienionych artykule poprzedzającym, sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie”.

Po zapoznaniu się z informacją biura legislacyjnego przewodniczący Komisji Ustawodawczej senator Krzysztof Kwiatkowski przedstawił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej mającej na celu wykonanie rozpatrzonego wyroku.

W głosowaniu senatorowie poparli jednomyślnie zgłoszony wniosek. Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy został upoważniony senator Bohdan Paszkowski.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 3 czerwca br., dotyczący ustawy – Kodeks postępowania karnego, omówił przedstawiciel senackiego biura legislacyjnego Piotr Radzewicz. Wyjaśnił, że trybunał orzekł o niezgodności z konstytucją art. 156 § 5 ustawy – Kodeks postępowania karnego „w zakresie, w jakim umożliwia on arbitralne wyłączenie jawności tych materiałów postępowania przygotowawczego, które uzasadniają wniosek prokuratora w przedmiocie tymczasowego aresztowania”. Jak poinformował, do chwili obecnej żaden uprawniony podmiot nie wniósł inicjatywy ustawodawczej w tej sprawie.

Zgodnie z opinią P. Radzewicza zmiana ustawy – Kodeks postępowania karnego powinna polegać na stworzeniu instytucjonalnych gwarancji dostępu do części akt postępowania przygotowawczego dla podejrzanego (jego obrońcy). Chodzi tu o te akta, które uzasadniają zastosowanie albo przedłużenie wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania. W obecnym stanie prawnym udostępnienie akt sprawy na tym etapie jest uwarunkowane zgodą prokuratora. W związku z tym ustawę – Kodeks postępowania karnego należałoby uzupełnić o przepisy *expressis verbis* statuujące prawo podejrzanego (jego obrońcy) do zapoznania się z aktami sprawy także w postępowaniu przygotowawczym. Mogą one mieć następujące brzmienie:

- „Art. 250. § 3a. Podejrzanemu udostępnia się akta sprawy wskazujące na istnienie podstawy i konieczność zastosowania tymczasowego aresztowania”.
- „Art. 263. § 6. Z wnioskiem o przedłużenie okresu tymczasowego aresztowania należy wystąpić, z jednoczesnym przesłaniem właściwemu sądowi akt sprawy, nie później niż 14 dni przed upływem dotychczas określonego terminu stosowania tego środka. Przepis art. 250 § 3a stosuje się odpowiednio”.

W konsekwencji odpowiednia zmiana powinna zostać dokonana również w art. 156 § 5 zd. 2 (przepis ten został zakresowo derogowany przez Trybunał Konstytucyjny):

- „Art. 156. § 5. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, w toku postępowania przygotowawczego stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym udostępnia się akta, umożliwia sporządzanie odpisów i kserokopii oraz wydaje odpłatnie uwierzytelnione odpisy lub kserokopie tylko za zgodą prowadzącego postępowanie przygotowawcze. Za zgodą prokuratora akta w toku postępowania przygotowawczego mogą być w wyjątkowych wypadkach udostępnione innym osobom, z zastrzeżeniem art. 250 § 3a”.

Po zapoznaniu się z informacją senackiego biura legislacyjnego senator K. Kwiatkowski przedstawił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie wyroku rozpatrzonego przez komisję. W głosowaniu komisja przyjęła jednomyślnie przedstawiony wniosek i opowiedział się za wniesieniem inicjatywy ustawodawczej w sprawie nowelizacji ustawy – Kodeks postępowania karnego. Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniono senatora K. Kwiatkowskiego.

Kolejny rozpatrywany wyrok Trybunału Konstytucyjnego, z 24 czerwca br., dotyczący ustawy – Kodeks postępowania karnego, omówił przedstawiciel senackiego biura legislacyjnego P. Radzewicz. Jak wyjaśnił, trybunał orzekł o niezgodności z konstytucją art. 247 § 1 ustawy – Kodeks postępowania karnego. Wyrok wywołuje skutki prawne z dniem publikacji, 19 lutego br.

P. Radziewicz poinformował, że dotychczas żaden uprawniony podmiot nie wniósł inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, mimo że w opublikowanych na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości planach legislacyjnych umieszczono projekt nowelizacji kodeksu postępowania karnego, obejmujący także zmianę art. 247 § 1, zakwestionowanego przez Trybunał Konstytucyjny (projekt z 20 maja br.).

Zdaniem legislatora, zmiana ustawy – Kodeks postępowania karnego powinna polegać na wskazaniu materialnoprawnych przesłanek zatrzymania i doprowadzenia osoby podejrzanej (oskarżonego). Pozwoliłoby to ograniczyć ewentualną możliwość arbitralnego podejmowania decyzji przez prokuratora. Unormowania wymaga zatem funkcja procesowa art. 247 § 1 kodeksu postępowania karnego, tak aby przepis ten mógł służyć realizacji podstawowych celów procesu karnego, tj. wykrywaniu i pociąganiu do odpowiedzialności karnej sprawców przestępstw oraz rozstrzyganiu spraw w rozsądnym terminie. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ustawodawca powinien zwrócić uwagę, aby nowelizacja nie przybrała charakteru ekstensywnego – nie wykraczała poza kryterium „konieczności” ograniczenia wolności osobistej w demokratycznym państwie prawnym.

Jak stwierdził P. Radziewicz, propozycja przygotowana przez Radę Ministrów (przywołany wcześniej projekt z 20 maja br.) oddaje istotę wyroku Trybunału Konstytucyjnego i może być traktowana jako jego wykonanie. Wydaje się, że inicjowanie przez Senat odrębnego projektu ustawy nie jest w tych warunkach zasadne. Ewentualne poprawki do ustawy wykonującej wyrok Senat może wnieść na dalszym etapie prac legislacyjnych. Jeżeli natomiast – wbrew oficjalnym zapowiedziom – Rada Ministrów nie wystąpi w najbliższym czasie z inicjatywą ustawodawczą, obejmującą zmianę art. 247 § 1 kodeksu postępowania karnego, Komisja Ustawodawcza powinna wrócić do sprawy i rozważyć uchwalenie tego przepisu poprzez rozpoczęcie prac nad senackim projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Po zapoznaniu się z informacją senackiego biura legislacyjnego przewodniczący Komisji Ustawodawczej senator K. Kwiatkowski zaproponował, aby komisja nie wносиła o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie wykonania rozpatrzonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. W głosowaniu senatorowie jednomyślnie poparli przedstawiony wniosek.

Następnie przystąpiono do rozpatrzenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 15 kwietnia br., dotyczącego ustawy – Kodeks karny skarbowy.

Rozpatrywane orzeczenie omówił przedstawiciel senackiego biura legislacyjnego P. Radziewicz. Jak wyjaśnił, trybunał orzekł o niezgodności art. 47 § 4, art. 137 § 3 oraz art. 138 § 6 ustawy z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy w zakresie, w jakim przewidują one możliwość orzeczenia przez sąd przypadku przedmiotów tytułem środka zabezpieczającego, po uprzednim nałożeniu na sprawcę wykroczenia skarbowego kary grzywny w drodze prawomocnego mandatu karnego z art. 2 i art. 45 ust. 1 konstytucji. Jak poinformował legislator, wyrok wywołuje skutki prawne z dniem publikacji, 21 kwietnia br.

Zdaniem P. Radziewicza, podjęcie prac legislacyjnych jest uzasadnione ze względu na zakresowy charakter wyroku w tej sprawie. Z chwilą jego ogłoszenia zakwestionowane przepisy tracą bowiem moc obowiązującą jedynie w zakresie wskazanym w sentencji wyroku. W konsekwencji oznacza to, że w wypadku wykroczeń zagrożonych obligatoryjnym przypadkiem przedmiotów, stosowanie postępowania mandatowego nie może mieć miejsca. Obligatoryjny przypadek przedmiotów stanowić bowiem będzie negatywną przesłankę zastosowania postępowania mandatowego.

W związku z tym w celu wykonania rozpatrywanego wyroku przedstawiciel biura legislacyjnego zaproponował następujące zmiany w ustawie – Kodeks karny skarbowy:

- w art. 47 w § 4 uchylić zdanie drugie,
- w art. 137 w § 3 usunąć część zdania po przecinku,
- w art. 138 uchylić § 6.

W konsekwencji zmiany te oznaczać będą zakaz prowadzenia postępowania mandatowego w sytuacji, gdy zachodzi konieczność przypadku przedmiotów. Kara grzywny i jednocześnie przypadek przedmiotów będzie orzekany jednocześnie i przez jeden organ – sąd.

P. Radzewicz poinformował także, że 26 sierpnia br. do marszałka Sejmu wpłynął rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo celne oraz o zmianie niektórych innych ustaw, wykonujący przedmiotowy wyrok Trybunału Konstytucyjnego. 8 października br. uchwalono ustawę, którą 9 października br. skierowano do marszałka Senatu. W tej sytuacji nie jest celowe podejmowanie inicjatywy ustawodawczej.

Wobec powyższego senator K. Kwiatkowski zaproponował, by Komisja Ustawodawcza nie wносиła o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie wykonania rozpatrzonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. W głosowaniu wnioszek uzyskał jednomyślne poparcie członków komisji.

Na zakończenie posiedzenia Komisji Ustawodawczej rozpatrzono wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 26 maja br., dotyczący ustawy – Kodeks karny wykonawczy. Orzeczenie omówiła Katarzyna Konieczko z senackiego biura legislacyjnego. Jak wyjaśniła, trybunał stwierdził o niezgodności z konstytucją art. 247 § 1 ustawy – Kodeks postępowania karnego. Trybunał nie wykluczył zupełnie możliwości czasowego osadzania skazanych w celach o powierzchni mniejszej niż 3 m² w przeliczeniu na osobę, jednocześnie zastrzegł jednak, iż mogłoby to wchodzić w grę „w rzeczywistości nadzwyczajnych sytuacjach”, np. przy nagłym wzroście liczby przestępstw oraz wyroków skazujących czy w wyniku katastrofy budowlanej w zakładzie karnym. Ponadto trybunał zaakcentował również, że zasady umieszczenia skazanego w takiej celi winny być wyraźnie określone, a przepisy „(...) nie mogą pozostawiać wątpliwości co do wyjątkowości sytuacji, w których to może nastąpić, maksymalnego czasu umieszczenia skazanego w mniejszej celi, dopuszczalności i ewentualnych zasad wielokrotnego umieszczania w takiej celi oraz trybu takiego postępowania”.

Jak poinformowała przedstawicielka biura legislacyjnego, wyrok wywołuje skutki prawne z upływem 18 miesięcy od daty publikacji, czyli od 5 grudnia 2009 r. Do chwili obecnej żaden uprawniony podmiot nie wniósł inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Zdaniem K. Konieczko, wskazówkom trybunału czyni zadość następujące rozwiązanie legislacyjne, uniemożliwiające stałe „obchodzenie” zasady, ustanowionej w art. 110 § 2 kodeksu karnego wykonawczego, poprzez jasne określenie:

- okresu, na jaki osadzony mógłby zostać umieszczony w warunkach poniżej normy („do 14 dni”) i na jaki – pod warunkiem wyrażenia zgody przez sędziego penitencjarnego, a nie tylko powiadomienia go – mogłoby ewentualnie dojść do przedłużenia tego okresu, przy czym w sumie w rachubę wchodziłoby najwyżej 28 dni; *nota bene* ustalenie takiego łącznego okresu, będącego zarazem terminem maksymalnym, byłoby zasadne o tyle, o ile art. 143 § 1 pkt 8 k.k.w. pozwala na umieszczenie skazanego w celi izolacyjnej właśnie na okres do 28 dni. Choć to jedna z kar dyscyplinarnych, bezspornie stanowi ona najwłaściwszy punkt odniesienia ze względu na wiążącą się z nią dolegliwość, podobną do tej, jaką niesie ze sobą zakwaterowanie w celi mieszkalnej o mniejszym metrażu aniżeli ten wymagany co do zasady;
- minimalnej powierzchni celi w przeliczeniu na jedną osobę, która zawsze musi być zachowana, tj. 2 m²;
- przerwy, jaka powinna mieć miejsce pomiędzy kolejnymi wypadkami stosowania omawianego wyjątku w stosunku do tego samego osadzonego.

Ponadto należy rozważyć „przeniesienie” całej regulacji z rozdziału XXII, zatytułowanego „Przepisy przejściowe i końcowe”, do części szczególnej kodeksu, ponieważ w założeniu ma to być norma prawa materialnego, której zakres obowiązywania nie będzie ograniczony czasowo, a ponadto proponowane unormowanie nie będzie też miało charakteru dostosowawczego. Wydaje się więc, że najlepszym zabiegiem byłoby dodanie w art. 110 kodeksu karnego wykonawczego zaraz po § 2, wyznaczającym zasadę, następujących paragrafów:

§ 2a. W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić osadzonego, na okres do 14 dni, w warunkach, w których powierzchnia w celi mieszkalnej na jedną osobę jest mniejsza od powierzchni określonej w § 2 zd. 1, jednakże powierzchnia ta nie może wynosić mniej niż 2 m². O takim umieszczeniu należy bezzwłocznie powiadomić sędziego penitencjarnego.

- § 2b. Przedłużenie terminu, o którym mowa w § 2a, wymaga zgody sędziego penitencjarnego. Łączny okres umieszczenia skazanego w warunkach określonych w § 2a nie może przekroczyć 28 dni.
- § 2c. W wypadkach przewidzianych w przepisach § 2a i § 2b należy zapewnić skazanemu udział w dodatkowych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych.
- § 2d. Przepisy § 2a i § 2b mogą być stosowane wobec tego samego skazanego nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od zakończenia okresu, na który nastąpiło poprzednie umieszczenie.

Decyzje podejmowane w trybie proponowanych przepisów podlegałyby zaskarżeniu w myśl ogólnej zasady, przewidzianej w art. 7 § 1 kodeksu karnego wykonawczego, ponieważ przepis ten przyznaje skazanemu generalne prawo zaskarżania do sądu decyzji organów wymienionych w art. 2 pkt 3–6 i 10, a zatem m.in. dyrektora właściwej jednostki penitencjarnej, i sędziego penitencjarnego, z powodu jej niezgodności z prawem, jeśli ustawa nie stanowi inaczej. Tutaj jednak nie wprowadzono takiego negatywnego zastrzeżenia.

Równocześnie w związku z zasygnalizowaniem przez wypowiedzią Trybunał Konstytucyjny potrzeby zmiany § 2 ust. 4 rozporządzenia, wykonującego delegację ustawową, zawartą w art. 248 § 2 oraz wobec bezpośredniej zależności między ustaloną normą powierzchniową a pojemnością zakładów karnych czy aresztów śledczych należy także rozważyć „przeniesienie” upoważnienia z art. 248 § 2 kodeksu karnego wykonawczego do nowej jednostki redakcyjnej, a mianowicie do § 5, dodanego na końcu art. 110 tej ustawy.

Po zapoznaniu się z informacją senackiego biura legislacyjnego senator K. Kwiatkowski przedstawił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie rozpatrzonego wyroku. W głosowaniu senatorowie jednomyślnie poparli zgłoszony wniosek i zdecydowali o podjęciu inicjatywy ustawodawczej w sprawie zmiany ustawy – Kodeks karny wykonawczy. Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem upoważniono senatora M. Trzczeńskiego.

* * *

Na swym posiedzeniu **Komisja Regulaminowa, Etyki i Spraw Senatorskich** przygotowała projekt uchwały w sprawie zmian w składach komisji senackich.

Senatorowie rozpatrzyli wniosek senatora Piotra Kalety o odwołanie go z Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej i powołanie do Komisji Gospodarki Narodowej.

W głosowaniu, na podstawie art. 14 ust. 1 Regulaminu Senatu postanowiono jednomyślnie przedłożyć Izbie projekt uchwały zgodnie z wnioskiem senatora. Ustalono, że sprawozdawcą stanowiska komisji w tej sprawie będzie senator Piotr Zientarski.

* * *

Senatorowie z **Komisji Praw Człowieka i Praworządności** przyjęli stanowisko w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw.

Ministerstwo Sprawiedliwości na posiedzeniu reprezentowali: podsekretarz stanu Jacek Czaja, dyrektor Departamentu Kadr Elżbieta Rostół i naczelnik wydziału w Departamencie Legislacyjno-Prawnym Grażyna Leoncewicz, a Krajową Radę Sądownictwa – wiceprzewodniczący sędzia Roman Kęska i szefowa Biura KRS sędzia Irena Piotrowska.

Nowelizacja uchwalona przez Sejm, zgłoszona przez posłów Platformy Obywatelskiej, znosi tzw. awanse poziome sędziów, czyli stanowiska sędziego sądu okręgowego w sądzie rejonowym i sędziego sądu apelacyjnego w sądzie okręgowym. Awanse te zostały wprowadzone nowelizacją z czerwca 2007 r.

Dla sędziów przewidziano trzy stawki awansowe: w wysokości 107%, 115% i 120% stawki podstawowej. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego po pięciu latach pracy podwyższone byłoby do pierwszej stawki awansowej, po 10 latach – do drugiej, po 15 do trzeciej. Przepisy te dotyczyć będą też prokuratorów.

Według danych Ministerstwa Sprawiedliwości wnioski o awanse poziome złożyło 1346 sędziów.

Ustawa przyjęta przez Sejm to druga nowelizacja znosząca awanse poziome. Pierwsza przed dwoma miesiącami została zawetowana przez prezydenta. Teraz czeka na zajęcie się nią przez Sejm.

Podczas posiedzenia Komisji Praw Człowieka i Praworządności opinię Krajowej Rady Sądownictwa na temat sejmowej nowelizacji prawa o ustroju sądów powszechnych przedstawił jej wiceprzewodniczący R. Kęska. Zdaniem rady, konstytucyjna zasada równości wymaga tego, aby już rozpoczęte postępowania w sprawie awansu poziomego zostały zakończone.

Wiceminister sprawiedliwości J. Czaja przypomniał natomiast, że ustawa była już przedmiotem prac legislacyjnych, ale weto prezydenckie nie zostało jeszcze przez Sejm rozpatrzone. Zwrócił uwagę, że celem sejmowej noweli jest powrót do systemu, w którym awans sędziowski jest oparty na kryterium kwalifikacji i wiedzy merytorycznej, a nie na kryterium upływu czasu.

Senatorowie zapoznali się także z opinią Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu, które nie zgłaszało uwag o charakterze legislacyjnym.

Senator Zbigniew Cichoń zaproponował poprawkę do ustawy, dotyczącą zmian w art. 4 i zmierzającą do tego, aby już rozpoczęte postępowania w sprawie awansu poziomego zostały zakończone.

W głosowaniu zaproponowana zmiana została zaakceptowana przez Komisję Praw Człowieka i Praworządności, która następnie jednomyślnie przyjęła ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw wraz z zaaprobowaną wcześniej poprawką. Na sprawozdawcę stanowiska komisji w tej sprawie wybrano senatora Z. Cichonia.

* * *

Podczas posiedzenia **Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą** rozpatrywano ustawę o zmianie ustawy o Karcie Polaka. Sejm uchwalił tę nowelizację na swym 23. posiedzeniu, 3 października br., na podstawie projektu przygotowanego przez sejmową Komisję Łączności z Polakami za Granicą.

W noweli zdecydowano m.in., że osoby, które ukończyły 65 lat, a będą się ubiegać o Kartę Polaka, otrzymają ją bezterminowo, a nie na 10 lat. Zgodnie z zaproponowanymi rozwiązaniami osoby zainteresowane Kartą Polaka będą mogły udowodnić prawo do jej posiadania na podstawie własnych dokumentów, np. metryki urodzenia. Obecnie, aby wykazać polskie pochodzenie, wnioskodawca musi przedłożyć dokumenty stwierdzające pochodzenie swoich przodków.

Sejmowa nowela umożliwi także przyznawanie Karty Polaka tzw. bezpaństwowcom polskiego pochodzenia, w szczególności na Łotwie i w Estonii, gdzie ustawodawstwo przewiduje taki status, tj. osoby tam zamieszkującej, ale pozbawionej pewnych praw. Dotychczasowa ustawa stwierdza, iż Kartę Polaka mogą otrzymać jedynie obywatele państw powstałych po rozpadzie ZSRR.

Według danych Ministerstwa Spraw Zagranicznych o Kartę Polaka ubiegało się dotychczas 9896 osób, w wypadku 72 wydano decyzje odmowne.

Ustawa o Karcie Polaka weszła w życie 29 marca br. Wprowadziła ułatwienia i przywileje dla naszych rodaków zamieszkałych na Wschodzie, gdyż nie jest tam uznawane podwójne obywatelstwo. Umożliwia m.in. refundację wizy Schengen, dostęp do polskich szkół i uczelni, ułatwia uzyskiwanie stypendiów, podejmowanie pracy i prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce.

Kartę Polaka wydaje konsul; jest ważna przez 10 lat od momentu przyznania i może być przedłużana na wniosek zainteresowanego.

Osoby ubiegające się o Kartę Polaka muszą wykazać swój związek z polskością – w tym przynajmniej bierną znajomość języka polskiego, wykazać, że jedno z rodziców lub dziadków bądź dwoje pradziadków było narodowości polskiej, albo też przedstawić zaświadczenie organizacji polonijnej o działalności na rzecz kultury i języka polskiego.

Według resortu spraw zagranicznych najtrudniejsza sytuacja, jeśli chodzi o wydawanie Karty Polaka, jest na Białorusi, gdzie dochodzi nawet do zastraszania osób ubiegających się o nią. Z kolei Ministerstwo Edukacji Narodowej poinformowało, że w efekcie wprowadzenia Karty Polaka wśród Polaków na Wschodzie, a szczególnie w Kazachstanie, wzrosło zainteresowanie nauką języka polskiego.

Podczas posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senatorowie zapoznali się z opinią Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu, którą przedstawił dyrektor Roman Kapeliński. Zaproponował on wprowadzenie do sejmowej nowelizacji dwóch poprawek, zmierzających do doprecyzowania zapisu art. 23 ust. 2 ustawy nowelizowanej, dotyczącego danych zawartych w rejestrze wniosków o przyznanie i unieważnienie Karty Polaka. Rejestr powinien zostać uzupełniony o status bezpieczeństwa, analogicznie do art. 13 ust. 1, dotyczącego danych zawartych we wniosku o wydanie Karty Polaka. Kolejna propozycja dotyczyła uzupełnienia przepisu art. 2 o możliwość wydania Karty Polaka z prawidłowo określonym terminem na wniosek jej posiadacza, ponieważ wejście w życie art. 2 spowoduje niezgodność terminu określonego w karcie ze stanem prawnym wynikającym z tego przepisu.

W dyskusji postulowane zmiany poparł senator Piotr Zientarski, a także wicedyrektor Departamentu Konsularnego i Polonii w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Wojciech Tyciński, który stwierdził, że rząd popiera rozwiązania zaproponowane w rozpatrywanej nowelizacji, a także uwagi zasygnalizowane przez senackie biuro legislacyjne, racjonalizujące i doprecyzowujące sejmowe zapisy.

W głosowaniu komisja jednomyślnie poparła nowelizację ustawy o Karcie Polaka wraz z poprawkami zgłoszonymi przez senatora P. Zientarskiego. Ustalono, że podczas posiedzenia plenarnego stanowisko komisji w tej sprawie zarekomenduje Izbie senator P. Zientarski.

Na zakończenie posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą wicedyrektor Departamentu Konsularnego i Polonii W. Tyciński przedstawił informację o aktualnym stanie realizacji ustawy o Karcie Polaka na Ukrainie i Białorusi. Poruszył też kwestię trudności organizacyjno-technicznych, związanych z wdrażaniem systemu informatycznego obsługującego ten proces. Omówił również sytuację kadrową w polskich konsulatach na Wschodzie. Uzupełniając informację, dyrektor Biura Polonijnego Kancelarii Senatu Artur Kozłowski przedstawił dane liczbowe dotyczące zgłoszonych wniosków i wydanych Kart Polaka.

Wicemarszałek Krystyna Bochenek i senator Bronisław Korfanty wskazali na bardzo małą liczbę wydanych kart, a także małe zainteresowanie Polaków tym dokumentem. Senatorowie wyrazili zaniepokojenie ograniczonymi możliwościami konsulatów w zakresie obsługi Polaków zgłaszających się do polskich przedstawicielstw.

Senator Janina Felińska poinformowała o swoim udziale w uroczystych obchodach święta Komisji Edukacji Narodowej, które odbyły się 11 października br. w Grodnie, na Białorusi. Uroczystości zorganizowali Zjednoczenie Społeczne „Polska Macierz Szkolna”, Zjednoczenie Społeczne „Związek Polaków na Białorusi” oraz konsul generalny RP w Grodnie.

Senator Kazimierz Kleina poinformował o spotkaniu z grupą polskich studentów z Kazachstanu. Senator zgłosił wniosek o zorganizowanie w Senacie spotkania z przedstawicielami środowisk studentów polskiego pochodzenia z krajów byłego ZSRR. Tę inicjatywę poparł przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Andrzej Person, który poinformował następnie o wynikach wyborów do litewskiego parlamentu oraz udziale Polaków w tych wyborach.

Senator Łukasz Abgarowicz zrelacjonował spotkanie z przedstawicielami Klubów Stypendystów, uczestniczących w IV edycji „Szkoły Liderów”, organizowanej przez Fundację „Semper Polonia”. Senator poinformował też, że wziął udział w polsko-ukraińskim spotkaniu „Dialog dwóch kultur”, zorganizowanym z okazji 199. rocznicy urodzin Juliusza Słowackiego, które odbyło się w Krzemieńcu, na Ukrainie. Organizatorami tego międzynarodowego spotkania były Muzeum Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu i Narodowe Muzeum Ziemi Przemysłańskiej w Przemyślu.

Senator Ł. Abgarowicz uczestniczył także w uroczystościach 50-lecia Polskiego Teatru we Lwowie, a we wrześniu br. wziął udział w wyjeździe studyjnym na Litwę, zorganizowanym

przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Celem wyjazdu było spotkanie z dyrektorami szkół polskojęzycznych na Litwie i Łotwie, omówienie najważniejszych problemów i potrzeb tych placówek, przegląd inwestycji realizowanych przez stowarzyszenie oraz prezentacja możliwości wykorzystania w procesie dydaktycznym nowoczesnych technik multimedialnych. Konkludując, senator pozytywnie ocenił efekty działalności inwestycyjnej Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Jak stwierdził, poniesione nakłady wyraźnie poprawiły funkcjonowanie polskich placówek oświatowych na Litwie.

15 października 2008 r.

Podczas wspólnego posiedzenia **Komisji Praw Człowieka i Praworządności** oraz **Komisji Ustawodawczej** przeprowadzono pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległości bytu Państwa Polskiego.

W imieniu wnioskodawców, grupy senatorów, projekt omówił i uzasadnił senator Jan Rulewski.

Zakłada on przedłużenie z roku do dwóch lat (do 18 listopada 2009 r.) terminu, w którym osoby internowane w stanie wojennym będą się mogły ubiegać o odszkodowanie i zadośćuczynienie. Możliwość ubiegania się internowanych w okresie stanu wojennego przez rok o odszkodowanie i zadośćuczynienie została przyznana na podstawie nowelizacji ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego z 19 września 2007 r.

W uzasadnieniu projektu napisano: „Wydaje się, że spełnienie wymogu złożenia żądania w ustawowym terminie jest problematyczne, w szczególności w wypadku osób, które mają miejsce zamieszkania poza granicami Polski. Jest to związane przede wszystkim z brakiem informacji o przysługujących tej grupie uprawnieniach”. Stąd pomysł przedłużenia tego terminu z roku do dwóch lat.

Wnioskodawcy przypomnieli, że z danych Instytutu Pamięci Narodowej wynikało, iż projekt obejmie 9732 osoby internowane. Zakładano, że w wypadku każdego uprawnionego zostanie zasądzona najwyższa dopuszczalna kwota 25 tys. zł, co dawałoby łącznie 243 mln 300 tys. zł. „Precyzyjne określenie kosztów realizacji projektu nie jest jednak możliwe, o wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia każdorazowo orzeka bowiem sąd” – podkreślili senatorowie.

Zgodnie z ubiegłoroczną nowelizacją, osoby represjonowane lub skazane w latach 1944–1989 w związku z działalnością na rzecz niepodległości Polski mogły się starać o odszkodowanie w wysokości do 25 tys. zł. Wcześniej o uznanie za nieważne orzeczeń peerelowskich sądów i tym samym o odszkodowanie mogły się ubiegać tylko te osoby, które zostały pokrzywdzone w okresie od 1944 do 1956 r. Nowelizacja wydłużyła ten okres do grudnia 1989 r.

Ustawa o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych dotyczy orzeczeń nie tylko sądów, ale też kolegiów ds. wykroczeń. Z jej zapisów i z prawa do odszkodowania mogą korzystać także osoby internowane w stanie wojennym. O tym, czy danej osobie przysługuje odszkodowanie, czy nie, decyduje sąd. On również ustala wysokość tego odszkodowania.

Mogą się o nie ubiegać osoby, które nie zostały skazane, a znalazły się w więzieniu, a także małżonkowie, dzieci i rodzice poszkodowanych. Wysokość odszkodowania nie jest ograniczona w wypadku osób, które w związku z działalnością niepodległościową poniosły śmierć.

W dyskusji głos zabrali: przedstawicielki Ministerstwa Sprawiedliwości – prokurator w Departamencie Legislacyjno-Prawnym Grażyna Taładaj i sędzia w Departamencie Sądów Powszechnych Irena Rybarska, wicedyrektor Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu Adam Niemczewski, dyrektor Biura Edukacji Publicznej w Instytucie Pamięci Narodowej Jan Żaryn

oraz senatorowie Krzysztof Kwiatkowski, J. Rulewski, Krzysztof Piesiewicz, Jan Wyrowiński, Grażyna Sztark i wicemarszałek Zbigniew Romaszewski.

W wyniku dyskusji senator K. Piesiewicz zaproponował wprowadzenie poprawki, która następnie została przyjęta w głosowaniu.

Przewodniczący obradom senator K. Kwiatkowski poddał pod głosowanie wnioski o przyjęcie projektu ustawy wraz z przyjętą wcześniej poprawką w formie tekstu jednolitego, co zostało jednomyślnie zaakceptowane. Na sprawozdawcę stanowiska komisji podczas drugiego czytania projektu wybrano senatora J. Rulewskiego.

* * *

Podczas posiedzenia **Komisji Ustawodawczej** rozpatrzono trzy wyroki Trybunału Konstytucyjnego:

- wyrok z 19 czerwca br. dotyczący ustawy – Prawo o notariacie;
- wyrok z 19 czerwca br. dotyczący ustawy – Kodeks pracy;
- wyrok z 26 czerwca br. dotyczący ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Po zapoznaniu się z informacją Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu na temat istoty i sentencji poszczególnych wyroków, ewentualnych działań podjętych przez inne podmioty upoważnione do inicjatywy ustawodawczej, a także z propozycjami zapisów uwzględniających zastrzeżenia Trybunału Konstytucyjnego Komisja Ustawodawcza postanowiła wnieść inicjatywę ustawodawczą w sprawie zmiany ustawy – Prawo o notariacie. Za niecelowe uznano natomiast wnoszenie inicjatyw w sprawie zmiany ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Tego samego dnia Komisja Ustawodawcza przeprowadziła pierwsze czytanie projektu uchwały Senatu w sprawie uczczenia 30. rocznicy wyboru kardynała Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową, zgłoszonego przez grupę senatorów.

Projekt uchwały okolicznościowej w imieniu wnioskodawców przedstawił senator K. Kwiatkowski.

W tekście przypomniano, że mija właśnie 30 lat od wyboru kardynała z Krakowa, Karola Wojtyły, na Stolicę Piotrową i początku pontyfikatu papieża Jana Pawła II. Pontyfikatu, który zmienił oblicze ziemi, a my otrzymaliśmy wyjątkowy dar życia w tych samych czasach, dar słuchania Jego słów i czerpania z Jego nauk. Jak stwierdzono w projekcie, u podstaw tego nauczania znajdowało się zawsze wielkie umiłowanie człowieka, podkreślanie jego niezbywalnej godności i wynikających z tego praw osoby ludzkiej.

Autorzy projektu uchwały przypomnieli także o innych najważniejszych elementach nauczania papieskiego, jak np. o tym, że jedynie na fundamencie prawdy i wolności, cywilizacji miłości, obrony godności każdego człowieka i każdego życia może istnieć trwałe pokój wewnętrzny i zewnętrzny. Papież mówił też o potrzebie budowania wspólnoty ludzkiej bez wyrzekania się własnej wiary, miłości do własnego narodu i rezygnacji z obrony własnego systemu wartości przy jednoczesnym obdarzaniu szacunkiem wyznawców innych religii, przedstawicieli innych narodów i kultur.

Jak napisano w projekcie uchwały, Jan Paweł II uczył nas, że żadna wspólnota nie może przetrwać bez prawdziwej solidarności. Przypomniano także, iż zwracając się do polityków, na których ciąży szczególna odpowiedzialność za wolność i niepodległość ojczyzny, upominał, że jedynym celem naszych działań powinno być dobro człowieka i dobro wspólne, a nie grupowe czy indywidualne korzyści. Przypominał zasady, na jakich powinno się opierać odrodzone niepodległe państwo polskie. Papież przestrzegał wolnego człowieka przed zastępowaniem cywilizacji miłości konsumpcyjną cywilizacją śmierci. Jak stwierdzono w projekcie, niezapomniane są jego słowa, że demokracja sprowadzona do reguły rządów większości może się zamienić w jawny lub ukryty totalitaryzm.

Jak napisano, postawie Jana Pawła II zawdzięczamy w ogromnej mierze upadek muru dzielącego Europę i powrót Polski do rodziny wolnych narodów zjednoczonej Europy.

W przedstawionym projekcie Senat oddaje hołd wielkiemu Polakowi, Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II oraz wyraża wdzięczność za świadectwo życia i wartości, które przekazał w swoim nauczaniu.

Pamiętając, że dalsza realizacja tego przesłania ciągle przed nami, autorzy inicjatywy wyrazili nadzieję, że spełnią się prośby wiernych: *Santo subito*, ponawiane od dnia Jego odejścia do domu Ojca, i Sługa Boży Papież Jan Paweł II zostanie wkrótce wyniesiony na ołtarze.

Ponieważ senatorowie nie zgłosili żadnych zastrzeżeń do przedstawionego projektu uchwały, w głosowaniu, na wniosek senatora K. Kwiatkowskiego, Komisja Ustawodawcza postanowiła zarekomendować Senatowi podjęcie uchwały w sprawie uczczenia 30. rocznicy wyboru kardynała Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową, zgodnie z projektem zgłoszonym przez wnioskodawców. Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem upoważniono senatora Zbigniewa Cichonia.

Kontakty międzynarodowe

W dniach 4–6 października br. **wicemarszałek Zbigniew Romaszewski przebywał w Bremie z okazji dorocznych Dni Polskich**. Tydzień wydarzeń kulturalnych pod nazwą „Polen Sehen” współorganizował Konsulat Generalny RP w Hamburgu wraz z Konsulatem Honorowym RP w Bremie.

5 października br. wicemarszałek Z. Romaszewski spotkał się z władzami miasta, uczestniczył w oficjalnym otwarciu Dni Polskich, koncercie i uroczystej kolacji.

6 października br. odwiedził dział polski i archiwum Instytutu Badań Europy Wschodniej przy uniwersytecie bremeńskim. W domu im. Janusza Korczaka, pod auspicjami Towarzystwa Niemiecko-Polskiego, odbyło się spotkanie mieszkańców Bremy z wicemarszałkiem Z. Romaszewskim. Tematem dyskusji było powstanie i działalność KOR, „Solidarności” oraz radia Solidarność. Panel poprowadził prof. Zdzisław Krasnodębski.

* * *

9 października br. **wizytę w Senacie złożył przewodniczący Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE Joao Soares**. Gościa przyjął marszałek Bogdan Borusewicz.

„Polska aktywnie wspiera OBWE” – podkreślił marszałek Senatu. Dodał, że to bardzo ważna organizacja międzynarodowa, która działa tam, gdzie pojawiają się konflikty lub problemy wynikające z niedostatku demokracji. Dlatego, w jego ocenie, nie wszystkim podoba się działalność OBWE. Zdaniem marszałka natomiast, odgrywa ona znaczącą rolę w budowie bezpieczeństwa europejskiego. To niezmiernie istotne, że jest organizacją, która obserwuje, co dzieje się w miejscach konfliktu, i stara się pracować nad dialogiem między jego stronami, wspiera procesy demokratyzacji i budowy rządów prawa w państwach OBWE. Marszałek B. Borusewicz podkreślił, że sam był obserwatorem wyborów m.in. w Słowenii, dwukrotnie na Ukrainie i osobiście przekonał się, jak ważna jest obecność obserwatorów OBWE w krajach, gdzie standardy demokratyczne nie są w pełni spełniane.

Wizytę
w Senacie
złożył
przewodniczący
Zgromadzenia
Parlamentarnego
OBWE
Joao Soares.

Przewodniczący J. Soares zaznaczył, że OBWE zależy na budowaniu porozumienia wszędzie tam, gdzie toczą się konflikty. Dodał, że organizacji udało się doprowadzić ostatnio do spotkania w Toronto, gdzie rozmawiano o sytuacji na Kaukazie. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Gruzji i Rosji.

Marszałek B. Borusewicz powiedział, że walka o demokrację w Hiszpanii i Portugalii była dla niego osobiście inspiracją do działania. To był przykład na to, że pokonanie dyktatury własnymi siłami jest możliwe. Według marszałka, dobrze się stało, że przewodniczący Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE pochodzi z kraju, w którym społeczeństwo wie, co oznacza niedostatek demokracji.

Marszałek Senatu opowiedział się za autonomią instytucji OBWE, tj. Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR), rzecznika OBWE ds. wolności mediów, wysokiego komisarza ds. mniejszości narodowych. W opinii marszałka, instytucje te wymagają zmian, ale teraz nie jest na to dobry czas.

Podczas rozmowy politycy wiele uwagi poświęcili omówieniu sytuacji na Kaukazie. Zgodzili się co do konieczności wspierania i budowania dialogu między stronami konfliktu.

Kronika senacka

1 października br. w Senacie odbyła się konferencja „**Muzea narodowe – nowe wyzwania. Przemysły kulturowe – perspektywa rozwoju kultury, wyzwanie dla gospodarki**”. Spotkanie, zorganizowane z inicjatywy Komisji Kultury i Środków Przekazu przy współudziale Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, było okazją do przedstawienia projektów rozwiązań ustawowych, mających umożliwić muzeom, jako narodowym instytucjom kultury sprawującym opiekę nad dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym dawnych rezydencji królewskich, tworzenie nowych form prezentacji dziedzictwa narodowego, w szczególności poprzez tzw. parki kultury.

Otwierając konferencję, minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski podkreślił, że jest ona niezwykle ważna, i to z wielu powodów. Omawiany problem wymaga świeżego spojrzenia, dobrego rozpoznania istniejącej sytuacji, a także nowych propozycji, w czym udział parlamentarzystów jest niezbędny. Ocena stanu instytucji muzealnych w tej chwili jest taka, że w wielu wypadkach nie spełniają one określonych oczekiwań. Bardzo czę-

Senacka konferencja „Muzea narodowe – nowe wyzwania. Przemysły kulturowe – perspektywa rozwoju kultury, wyzwanie dla gospodarki”.

sto są instytucjami badawczymi, naukowymi, i to na bardzo dobrym poziomie, ale nie są otwarte na potrzeby społeczeństwa, zwłaszcza edukacyjne.

Instytucje muzealne w Polsce zaledwie w kilkunastu procentach wykorzystują możliwości przyjmowania grup zwiedzających. Jedynie Zamek Królewski na Wawelu wykorzystuje swoje możliwości w stu procentach.

Tymczasem wzrost nakładów na instytucje muzealne, choć zauważalny, nie jest w stanie sprostać wzrostowi kosztów utrzymania tych instytucji. W Polsce mamy ich 1200. Tworzenie nowej odbywa się kosztem tych, które już funkcjonują.

Kolejny problem polskich instytucji muzealnych, na który zwrócił uwagę minister B. Zdrojewski, to brak kadry menedżerskiej, która byłaby w stanie korzystać z nowych technologii, nowych form promocyjnych, rozwijać inwestycje.

Dyrektor Muzeum Pałac w Wilanowie Paweł Jaskanis zwrócił uwagę, że muzea to jedyne instytucje kulturalne, które są elementem turystyki masowej. Wskazał na potrzebę rozwijania zaplecza biznesowego, które uatrakcyjniłoby zwiedzającym otoczenie muzeum, zapewniało odpowiedni poziom usług turystycznych, a konsekwencji – choć nie bezpośrednio – dałoby środki na rozwój instytucji muzealnej.

O przemyśle kulturowym w krajach zachodnich mówiła Elżbieta Grygiel z Muzeum Pałac w Wilanowie. Jej zdaniem, warunkami rozwoju przemysłów kulturowych są przede wszystkim doskonalenie podstaw prawnych dla partnerstwa publiczno-prywatnego, wspomaganie instytucji kultury w osiągnięciu ekonomicznego potencjału, promowanie twórczego współdziałania między instytucjami kultury a sektorem organizacji obywatelskich i biznesowych, a także uwzględnianie kultury w panowaniu rozwoju gospodarczego. Istotne, zdanie E. Grygiel, jest też rozwijanie praktyki zarządzania dziedzictwem opartej na badaniach i komunikacji społecznej oraz „wspieranie magnesów kulturowych”. Jak stwierdziła, muzea, wypełniając misję upowszechniania wartości dziedzictwa, powinny być jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz generatorami innowacyjnych rozwiązań społecznych i gospodarczych.

Dalsza część konferencji miała charakter dyskusji panelowej. Wprowadzeniem było wystąpienie Elżbiety Hibner, eksperta Centrum im. M. Dzielskiego na temat: „Muzea jako podmioty rozwoju społecznego i gospodarczego. Adaptacja systemu prawa, zmiany w polityce władz publicznych, promocja nowych metod zarządzania. Muzea, dziedzictwo, edukacja historyczna”.

W debacie udział wzięli m.in.: podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Monika Smoleń, Waldemar Rataj z Muzeum Pałacu w Wilanowie, dyrektor Muzeum Pałacu w Wilanowie P. Jaskanis, dyrektor Europejskiego Centrum Solidarności Maciej Zięba OP, dyrektor Muzeum Powstania Warszawskiego poseł Jan Ołdakowski, senator Władysław Ortyl.

Podsumowując konferencję, wiceprzewodnicząca Komisji Kultury i Środków Przekazu senator Barbara Borys-Damięcka wskazała na konieczność otwarcia się przez placówki muzealne na nowe metody pracy, a także na potrzebę sięgania po nowe rozwiązania. Za wzór takiego podejścia na miarę czasu uznała Muzeum Pałac w Wilanowie.

* * *

1 października br. **przewodniczący Parlamentu Europejskiego Hans-Gert Poettering otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie** podczas inauguracji roku akademickiego na tej uczelni. Jej senat przyznał ten tytuł za zasługi „w dziele pokojowego współistnienia narodów Europy i dialogu polsko-niemieckiego oraz współpracy regionu Warmii i Mazur z regionami Europy”.

Laudację na cześć przewodniczącego Parlamentu Europejskiego wygłosił senator Ryszard Górecki – pierwszy w historii rektor UWM. „Profesor H.-G. Poettering opowiadał się zawsze za członkostwem, i to aktywnym, Polski w Unii Europejskiej. Szczególnie bliskie są mu w Polsce te środowiska i siły polityczne, które opowiadają się i działają na rzecz prawdziwej

solidarności i wzajemności wszystkich jej członków” – zaznaczył senator R. Górecki. Wyraził też nadzieję, że ta uroczystość przyczyni się do pogłębienia dialogu pomiędzy Niemcami a Polakami i będzie dobrą wskazówką dla polityków.

W wykładzie, wygłoszonym po odebraniu tytułu, H.-G. Poettering podkreślił, że „Unia Europejska opiera się na wartościach takich jak wolność i solidarność, które zawdzięcza w szczególny sposób odwadze narodu polskiego”.

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego wspominał także prywatne związki łączące go z Olsztynem – jest mieszkańcem niemieckiego powiatu Osnabrueck, partnerskiego dla powiatu Olsztyn. „Partnerstwo powiatów, miast i gmin zbliża ludzi. Niezliczona liczba osób z powiatów Osnabrueck i Olsztyn odkryła wspólne zainteresowania, w ten sposób solidarność staje się czymś konkretnym, codziennym, a doświadczenie wspólnoty kulturalnej we współczesnej Europie staje się oczywistością dla narodów i pokoleń” – mówił H.-G. Poettering.

W uroczystości uczestniczył m.in. marszałek Sejmu Bronisław Komorowski. W przemówieniu podkreślał, że łączy go z laureatem wspólne doświadczenie dorastania w czasach tuż po II wojnie światowej. Zaznaczył też, że wręczenie H.-G. Poetteringowi doktoratu *honoris causa* w regionie Warmii i Mazur ma charakter symboliczny. „Tu spotkali się Polacy z różnych stron: z Kresów północno-wschodniej Polski, poturbowani przez II wojnę światową” – powiedział marszałek.

Podczas uroczystości odczytano także list od prezydenta Lecha Kaczyńskiego. „To kolejny wyraz uznania, z jakim w Polsce spotyka się Pańska działalność na rzecz zjednoczonej Europy.(...) Wyrażam nadzieję, że Europa godząca perspektywy i interesy wszystkich swoich członków, uwzględniając aspiracje i nadzieje każdego z tworzących Unię narodów, pozostanie dla Pana i całego PE ważnym drogowskazem polityki” – napisał L. Kaczyński.

W uroczystości wzięli również udział przedstawiciele lokalnych władz i europarlamentarzyści, w tym b. premier Jerzy Buzek, który nazwał laureata człowiekiem „niezwykle szlachetnym” i „rektorem uniwersytetu europejskiego oraz społeczności europejskiej”.

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego ma już tytuł doktora *honoris causa* uniwersytetu w Opolu.

1 października br. podczas inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu **przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Andrzej Person, wspólnie z rektorem tej uczelni prof. Andrzejem Radziwińskim, wręczył nagrody „Archiwum Emigracji”**, przyznawane za pracę magisterską i doktorską na temat emigracji polskiej po 1939 r.

W tym roku, w siódmej już edycji, do konkursu zakwalifikowano jedenaście prac z siedmiu ośrodków akademickich – osiem magisterskich i trzy doktorskie. Wśród nich znalazły się

Od lewej: laureatki nagrody „Archiwum Emigracji” – Halyma Dubyk i Karolina Famulska-Ciesielska, rektor UMK prof. Andrzej Radziwiński, przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Andrzej Person.

prace poświęcone emigracji polskiej w Bośni, paryskiej „Kulturze” i jej współpracownikom, malarzowi Markowi Żuławskiemu, a także – w przeważającej części – prace podejmujące kwestie historycznoliterackie, dotyczące twórczości Marii Czapskiej, Józefa Godlewskiego, Mariana Pankowskiego, Mariana Hemara, Alicji Iwańskiej, Leo Lipskiego, Aleksandra Wata oraz pisarzy polskich w Izraelu.

Jury nagrodiło dwie prace doktorskie:

- dr. Przemysława Rojka z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie – „«Historia zamącana autobiografią». Aleksander Wat – tożsamość i narracja”;
- dr. Karoliny Famulskiej-Ciesielskiej z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – „Polacy, Żydzi, Izraelczycy. Tożsamość w literaturze polskiej w Izraelu”.

Przyznano także dwa wyróżnienia za prace magisterskie:

- mgr Dorocie Podstawie z Uniwersytetu Wrocławskiego za pracę „Życie i twórczość Alicji Iwańskiej – próba monografii”;
- mgr Halymie Dubyk z Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie za pracę „Polskie kontakty literackie Jewhena Małaniuka”.

* * *

4 października br. na stadionie Górnika Zabrze rozegrano mecz piłkarski, w którym drużyna senatorów RP zmierzyła się z reprezentacją senatów wyższych uczelni.

Senacki zespół przygotował do meczu senator Antoni Piechniczek, kapitanem drużyny był senator Zbigniew Szaleniec, bramki bronił senator Andrzej Szewiński. W roli sprawozdaw-

Mecz piłkarski na stadionie Górnika Zabrze, w którym senatorowie zmierzyli się z reprezentacją senatów wyższych uczelni.

cy sportowego wystąpili senator Andrzej Person i komentator piłkarski Andrzej Zydorowicz. Hymn drużyny Senatu, specjalnie skomponowany na ten mecz, piosenkę „Budzimy do życia”, zaśpiewał lider „Budki suflera”, b. senator Krzysztof Cugowski. Mecz sędziowała Krystyna Połap z Zabrze.

Spotkanie trwało dwa razy po 25 minut, obserwowało je prawie pół tysiąca kibiców. Senator Piotr Gruszczyński strzelił pierwszą bramkę akademikom już w 15. minucie, potem była jeszcze jedna próba poprawienia tego wyniku, ale sędzia uznała, że strzał oddano z pozycji spalonej. W 42. minucie wyrównującą bramkę strzelił dziekan Wydziału Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w Gliwicach prof. Marian Dolipski. Takim też wynikiem zakończyło się spotkanie, a remis zadowolił obie drużyny.

Profesorom kibicowali studenci, senatorom m.in. „Budka suflera”.

Dochód z imprezy, której towarzyszył rodzinny piknik, został przekazany na rzecz fundacji „Akogo?”, założonej przez znaną aktorkę Ewę Błaszczuk. Celem fundacji jest pomoc dzieciom po ciężkich urazach mózgu oraz wybudowanie pierwszej w Polsce kliniki „Budzik” przy Rehabilitacji Neurologicznej w Centrum Zdrowia Dziecka, gdzie te najcięższe przypadki trafiają.

Nagrodę – honorowy Budzik – otrzymali akademicy, a do Senatu trafił puchar ufundowany przez Zabrze.

Organizatorami sportowej zabawy charytatywnej byli: wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek, Małgorzata Mańka-Szulik – prezydent Zabrze, E. Błaszczuk – prezes Fundacji „Akogo?”, Wiesław Banyś – rektor Uniwersytetu Śląskiego oraz Dariusz Kortko – redaktor naczelny katowickiej redakcji „Gazety Wyborczej”.

* * *

7 października br. w Senacie **odbyła się sesja V Ogólnopolskiej Konferencji Uniwersytetów Trzeciego Wieku „III wiek w XXI wieku”**. Organizatorami były Parlamentarny Zespół ds. Osób Starszych i Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności.

Otwierając konferencję, marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz podkreślił, że wyzwaniem dla naszego kraju jest aktywizacja edukacyjna i zawodowa osób starszych. Jego zdaniem, UTW są sojusznikiem w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanego w sprawy publiczne. Marszałek zapewnił, że Senat RP wspiera działania na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Przewodniczący Komisji Rodziny i Polityki Społecznej senator Mieczysław Augustyn, który przewodniczy także Parlamentarnemu Zespołowi ds. Osób Starszych, przedstawił założenia do ustawy o ubezpieczeniu od ryzyka niesamodzielności. Przypomniał, że w Polsce jest 9 mln emerytów i rencistów, a 1 mln spośród nich to osoby niesamodzielne, mogące funkcjonować jedynie dzięki pomocy. Gwałtownie rośnie liczba osób przewlekle chorych. Pacjenci powyżej

Marszałek Bogdan Borusewicz otworzył senacką sesję V Ogólnopolskiej Konferencji Uniwersytetów Trzeciego Wieku „III wiek w XXI wieku”.

65. roku życia stanowią ponad 50% chorych na oddziałach wewnętrznych, neurologicznych i ortopedycznych, konsumują jedną trzecią leków. Bank światowy w 2006 r. oszacował, że zapotrzebowanie na opiekę długoterminową w Polsce to łącznie około 4,3 mld zł. „A czy istniejące dziś formy opieki są wystarczające, należycie finansowane i zorganizowane?” – pytał senator.

Przewodniczący Komisji Rodziny i Polityki Społecznej zwrócił uwagę, że dominująca obecnie opieka rodziny nad osobami starszymi z biegiem lat będzie coraz bardziej ograniczana z powodu dłuższej pracy zawodowej i mobilności młodszych członków rodziny. Dodatki pielęgnacyjne zaś są zbyt małe, by wystarczyły na zakup usług opiekuńczych. W szpitalach jest coraz więcej pacjentów, których po terapii nie ma gdzie odwieźć. Rośnie kolejka oczekujących na miejsce w zakładach opieki. Liczba środowiskowych usług opiekuńczych maleje zamiast rosnać, bo gminy unikają wydatkowania środków na opiekę nad starszymi.

W 2020 r – jak stwierdził senator M. Augustyn – zapotrzebowanie na opiekę długoterminową wzrośnie najprawdopodobniej do około 15 mld zł rocznie, podczas gdy obecny poziom finansowania z budżetu zapewniłby pokrycie jedynie połowy tych kosztów. „Niesamodzielność stanie się udziałem tak dużej grupy Polaków, że system ochrony zdrowia i pomocy społecznej nie będzie w stanie udźwignąć kosztów finansowania” – podkreślił senator.

Dlatego jako rozwiązanie problemu proponowane jest ubezpieczenie od ryzyka niesamodzielności. Jak zapowiedział przewodniczący komisji, grupa robocza rozpocznie prace nad tą ustawą jeszcze w październiku br. Senator zaznaczył, że ustawa powinna być tak skonstruowana, by zbierane w ramach ubezpieczenia środki były wydzielone i odrębnie zarządzane. Podkreślił, że ubezpieczenie miałoby jednak spełniać funkcję pomocniczą, wspierać opiekę rodzinną, a nie przyczyniać się do tego, by rodziny wycofywały się z opieki nad starszymi osobami.

W dalszej części konferencji omawiano m.in. kwestię funkcjonowania UTW w społeczności lokalnej, wspieranie działalności uniwersytetów przez samorządy, korzystanie z funduszy unijnych, prezentowano też wybrane programy współpracy krajowej i zagranicznej.

Na konferencję do Senatu przybyło około stu osiemdziesięciu przedstawicieli Uniwersytetów Trzeciego Wieku z całej Polski oraz reprezentanci z zagranicy. W Polsce ruch Uniwersytetów Trzeciego Wieku rozpoczął się w 1975 r. Obecnie funkcjonuje około 200 tego

Podczas senackiej sesji V Ogólnopolskiej Konferencji Uniwersytetów Trzeciego Wieku przewodniczący Komisji Rodziny i Polityki Społecznej senator Mieczysław Augustyn przedstawił założenia do ustawy o ubezpieczeniu od ryzyka niesamodzielności.

typu placówek. Początkowo powstawały tylko przy uczelniach wyższych, dziś działają zarówno w formie organizacji pozarządowych, jednostek uczelni, jak i prowadzonych przez samorządy lokalne. W ostatnich latach nastąpił gwałtowny wzrost liczby tych placówek. W samej Warszawie działa 17 tego typu jednostek. Uniwersytety powstają nie tylko w dużych miastach akademickich, ale także w mniejszych miejscowościach.

Jest to forma edukacji permanentnej, adresowanej do osób starszych. Edukacja na poziomie akademickim (wykłady, ćwiczenia, seminaria) łączy się tu z innymi działaniami aktywizującymi seniorów zarówno fizycznie, jak i społecznie. Słuchacze UTW uzupełniają i zdobywają wiedzę z różnych dziedzin, uczą się korzystać z nowych technologii, biorą udział w wycieczkach i życiu kulturalnym. Coraz częściej stają się aktywnymi i ważnymi uczestnikami życia lokalnych społeczności - pomagają innym, angażując się w działalność charytatywną, wolontariat i samopomoc, wystawiają sztuki teatralne, zbierają wspomnienia, tworzą przewodniki po swoich miejscowościach.

W grudniu 2007 r. powstała pierwsza forma zrzeszająca UTW – Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Jednym z jej najważniejszych celów jest wsparcie i integracja tego środowiska.

Współorganizator konferencji, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, od 2004 r. prowadzi program „Uniwersytety Trzeciego Wieku”. Jego celem jest wsparcie integracji środowiska UTW, a także aktywizacja społeczna seniorów, w tym promowanie idei wolontariatu. W ramach programu dotychczas przeznaczono 2 mln zł na dofinansowanie 140 projektów realizowanych przez UTW z całej Polski.

* * *

12 października br. **zastępca przewodniczącego Komisji Obrony Narodowej senator Henryk Górski wziął udział w uroczystościach patriotyczno-religijnych na polskim cmentarzu wojennym w Lenino**, na Białorusi, upamiętniających poległych pod Lenino żołnierzy I dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki.

* * *

14 października br. w Senacie odbyła się **konferencja „Energetyka atomowa w Polsce – czas na działania”**, zorganizowana przez Komisję Gospodarki Narodowej we współpracy z Polskim Towarzystwem Nukleonowym.

Celem senackiego spotkania było zainicjowanie debaty na temat budowy i funkcjonowania elektrowni jądrowych w Polsce i ich udziału w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego kraju. Wzięli w nim udział m.in. zastępca dyrektora generalnego ds. nauki i rozwoju Agencji Energii Nuklearnej OECD Thierry Dujardin, ambasador Francji w Polsce Francois Barry Delongchamps, przedstawiciele parlamentu francuskiego – senatorowie Sophie Joissains i Bruno Sido oraz deputowany Philippe Briand, a także posłowie i senatorowie, eksperci branży energetycznej i ochrony środowiska, przedstawiciele urzędów państwowych, m.in. z Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska i Państwowej Agencji Atomistyki, oraz organizacji pozarządowych.

Otwierając konferencję, przewodniczący Komisji Gospodarki Narodowej senator Tomasz Misiak podkreślił, że sprawa energetyki jądrowej w Polsce od długiego czasu pozostaje w sferze dociekań naukowych. Zmiany w Europie, wynikające z przyjęcia pakietu klimatycznego, zmuszają nas jednak do zastanowienia się, w jaki sposób w Polsce będzie wytwarzana energia elektryczna. Energia ze źródeł odnawialnych jest jedną z ważnych opcji, nie zaspokoi, niestety, naszych potrzeb. Badania Ministerstwa Gospodarki dowodzą, że w 2016 r. staniemy przed poważnym problemem deficytu energii elektrycznej, zbyt małą jej ilością w stosunku do potrzeb rynku. Polska rozwija się szybko. Oznacza to wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną zarówno w sferze produkcyjnej, jak i w gospodarstwach domowych.

**Konferencja
„Energetyka atomowa
w Polsce
– czas na działania”.**

Zdaniem przewodniczącego Komisji Gospodarki Narodowej, w świetle rosnących potrzeb energetycznych warto się zastanowić, czy energię pochodzącą z elektrowni jądrowych Polska ma kupować, czy też może ją produkować. Jak stwierdził, zmiany wynikające m.in. z przyjęcia unijnego pakietu energetyczno-klimatycznego zmuszają do zastanowienia się, jak będzie wyglądać przyszły „mix energetyczny w Polsce”.

Podczas senackiej konferencji nie udzielono odpowiedzi na pytanie, kiedy i gdzie będzie możliwe zbudowanie w Polsce elektrowni atomowej, ale rozpoczęto debatę, która – zdaniem senatora T. Misiaka – powinna być kontynuowana w urzędach, mediach, w społeczeństwie. Obecnie 52% ankietowanych twierdzi, że energetyka atomowa jest w Polsce konieczna, tylko 20% godzi się jednak, by elektrownia jądrowa została zbudowana w pobliżu ich domu. Wokół polskich granic jest około 26 działających reaktorów. Polacy nie mogą zatem uznać, że nie ponoszą ryzyka, związanego z funkcjonowaniem energetyki jądrowej. Już je ponosimy, nie mamy natomiast żadnych korzyści z tego, że tego typu elektrownie istnieją.

„Rozwój energii atomowej a zrównoważony rozwój – doświadczenia krajów OECD” to temat wystąpienia T. Dujardina, zastępcy dyrektora generalnego ds. nauki i rozwoju Agencji Energii Nuklearnej OECD, który przedstawił doświadczenia państw OECD, dotyczące wdrażania i rozwoju energetyki jądrowej. Za najważniejsze zalety energetyki jądrowej uznał konkurencyjność i stabilizację cenową energii jądrowej, zwiększenie bezpieczeństwa dostaw. Zwrócił też uwagę na konieczność dywersyfikacji dostaw energii, a także dostosowywania gospodarki do wymogów dotyczących emisji CO².

Wiceszef agencji OECD poinformował, że 17 z 30 krajów należących do tej organizacji wykorzystuje energetykę jądrową. Na ich obszarze działa 351 reaktorów. Pochodzi z nich 23% wytwarzanej tam energii, we Francji to aż 80%.

T. Dujardin podkreślił, że energia jądrowa jest znacznie tańsza od tej uzyskiwanej np. z węgla, a do tego w zasadzie nie powoduje emisji zanieczyszczeń. „Sama inwestycja jest jednak kapitałochłonna” – zaznaczył. Dlatego, jego zdaniem, dla pozyskania finansowania ważna jest stabilna polityka i stabilne przepisy. Jak stwierdził, żeby projekt był ekonomicznie opłacalny, budowa elektrowni powinna trwać nie dłużej niż 5–6 lat.

W swoim wystąpieniu T. Dujardin poruszył także kwestię składowania odpadów, co często budzi obiekcje społeczne. „Tylko 1% odpadów jest wysokoradioaktywnych; pozostałe 99% jest już przetwarzane przemysłowo” – powiedział. Zaznaczył, że rozwijają się technologie głębokiego składowania odpadów o wysokiej radioaktywności.

Wiceszef agencji OECD podkreślił, że energetyka jądrowa zapewnia też większe bezpieczeństwo dostaw, ponieważ zasoby uranu są rozmieszczone równomiernie. Największymi dysponują stabilne, w jego opinii, kraje – Australia i Kanada. Dodał, że 100-procentowy wzrost ceny uranu ma jedynie 5-procentowy wpływ na cenę jednej kilowatogodziny energii elektrycznej, podczas gdy w wypadku elektrowni tradycyjnych zależność ta wynosi aż 70%. T. Dujardin podkreślił, że technologie stosowane w energetyce jądrowej wciąż są doskonałe pod kątem efektywności i bezpieczeństwa, a społeczne postrzeganie ryzyka znacznie różni się od ocen naukowych.

Podczas konferencji polscy eksperci wskazywali na bariery w polskim prawie, utrudniające realizowanie trudnych ekonomicznie i społecznie, ale strategicznych dla kraju przedsięwzięć.

W swoim wystąpieniu, poświęconym zasadności rozwoju energetyki jądrowej w Polsce, dyrektor Departamentu Spraw Międzynarodowych i Nowych Technologii Polskiej Grupy Energetycznej SA Hanna Trojanowska podkreśliła, że rosnące potrzeby energetyczne kraju, a także rachunek ekonomiczny zmuszają do podjęcia działań umożliwiających budowę elektrowni atomowej w Polsce.

Prawne uwarunkowania rozwoju energetyki atomowej w Polsce omówili Piotr Woźny i Wacław Knopkiewicz z kancelarii prawnej Grynhoff Woźny Maliński. Zaproszeni eksperci przedstawili także międzynarodowe rozwiązania prawne w tym zakresie. O brytyjskiej drodze do energetyki atomowej mówił rektor Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie prof. Antoni Tajduś. Prawno-finansowe modele realizacji budowy elektrowni atomowej na przykładzie Francji, Anglii i Niemiec przedstawił Tomasz Chmal z kancelarii prawnej White & Case.

Podczas konferencji wiele uwagi poświęcono także zagadnieniu nastawienia społecznego do energii atomowej. Dyrektor generalny Millward Brown SMG/KRC Jakub Antoszewski w swoim wystąpieniu „Polacy a budowa elektrowni atomowej” zaprezentował wyniki badania opinii publicznej na ten temat. O tym, jak eliminować społeczne obawy wobec energetyki jądrowej mówił prof. Andrzej Kraszewski z Politechniki Warszawskiej. W swoim wystąpieniu wyraził nadzieję, że rząd potraktuje kwestię energetyki jądrowej jako jedną z największych szans rozwiązania problemów energetycznych kraju.

Uczestnicy konferencji mogli się także zapoznać z zagadnieniami technologicznymi. Przegląd dostępnych technologii reaktorów atomowych przedstawił doc. dr inż. Andrzej Strupczewski z Instytutu Energii Atomowej w Świerku. W swoim wystąpieniu poruszył on również bardzo istotną kwestię zabezpieczeń i składowania odpadów radioaktywnych.

W drugiej części senackiej debaty dotyczącej energetyki jądrowej odbył się panel dyskusyjny, moderowany przez senatora T. Misiaka, poświęcony następującym zagadnieniom:

- „Energetyka jądrowa płaszczyzną współpracy ponad podziałami politycznymi”;
- „Jak przyspieszyć rozwój energetyki jądrowej w Polsce?”;
- „Energetyka jądrowa szansą Polski na przyspieszenie postępu cywilizacyjnego”;
- „Synergia energetyki jądrowej z innymi dziedzinami gospodarki”;
- „Energetyka jądrowa a kwestia opinii publicznej”;
- „Wiedza o energii jądrowej a społeczeństw”;
- „Lokalizacja przyszłej elektrowni jądrowej”;
- „Kadry dla energetyki jądrowej”;
- „Energetyka jądrowa a ekologia”;
- „Energetyka jądrowa zwiększeniem zakresu możliwości współpracy międzynarodowej”.

W panelu wzięli udział m.in.: przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Energetyki poseł Andrzej Czerwiński, prezes Urzędu Regulacji Energetyki Mariusz Swora, prezes Polskiego Towarzystwa Nukleonowego dr Zbigniew Zimek, prof. Stefan Chwaszczewski z Instytutu Energii Jądrowej w Świerku, Tomasz Jackowski z Ministerstwa Gospodarki, dyrektor H. Trojanowska z Polskiej Grupy Energetycznej SA oraz przewodniczący partii „Zieloni 2004” Dariusz Szwed.

TŁOCZONO Z POLECENIA MARSZAŁKA SENATU